

2010

Procjena ugroženosti

UVOD

Security Guard Montenegro u okviru poslova i aktivnosti koje realizuje sagledava i redovno prati bezbjedonosnu problematiku u Crnoj Gori i regionu, vrši godišnju procjenu ugroženosti za Crnu Goru na lokalnom i nacionalnom nivou i, na osnovu toga, preporučuje svojim partnerima (svi sa kojima imamo potpisan ugovor su za nas partneri u sistemu zaštite) mjere za uspostavljanje i očuvanje stabilnog sistema zaštite, u skladu sa ukupnom bezbjednosnom situacijom i ekonomskim mogućnostima za poboljšanje sistema.

Svrha procjene je podizanje svijesti o nivou rizika ,prijetnji kao i preventivno djelovanje u spriječavanju kriminalnih djela i radnji.

Godišnja procjena ugroženosti sačinjena je primarno na osnovu raspoloživih podataka iz oblasti :

- opšteg kriminaliteta,
- privrednog kriminaliteta,
- javnog reda i mira vezano za javna okupljanja, i
- granične bezbjednosti u oblasti granične kontrole i prelaska državne granice.

Sagledana je i teritorijalna organizacija Crne Gore, sa aspekta potpunijeg uvida u organizaciju nadležnih organa i metodologije evidentiranja statističkih podataka.

Prema Prostornom planu do 2020. godine, Crna Gora je podjeljena u regije: sjeverna, centralna i južna. Administrativno, teritorija Crne Gore podijeljena je na 21 opštinu.

Uprava policije svoju teritorijalnu organizaciju postavila je u okviru 8 područnih jedinica koje obuhvataju 21 opštinu.

U ovom dokumentu Crna Gora je podijeljena u tri regije i to:

I. Sjeverna regija:

1. Pljevlja i Žabljak,
2. Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin, i
3. Berane, Rožaje, Andrijevica i Plav;

II. Centralna regija:

1. Podgorica, Cetinje i Danilovgrad, i
2. Nikšić, Plužine i Šavnik;

III. Južna regija:

1. Herceg Novi, Tivat i Kotor,
2. Budva, i
3. Bar i Ulcinj.

U izradi ovog dokumenta koristili smo dostupne statističke podatke Tužilaštava i Uprave policije iz Crne Gore i okruženja.

Regije u Crnoj Gori

Opšte stanje bezbjednosti

Procjena prijetnji i ugroženosti od kriminala u Crnoj Gori mora se sagledavati sa više aspekata. Crna Gora se u geostrateškom smislu nalazi između Istoka i Zapada, i na raskrsnici je mediteranskog, balkanskog i srednjoevropskog geografskog prostora, koji je suočen sa složenom bezbjednosnom situacijom posljednjih 20-ak godina, koja se značajno reflektuje i na današnje stanje.

Velike promjene u Evropi i okruženju, koje su uslovile i promjene u Crnoj Gori - tranzicioni procesi, socijalni i ekonomski problemi - ekonomska kriza, širenje narkomanije, slobodan promet ljudi i sredstava, liberalizacija kontrole - otvorenost granica i prekogranični kriminal, odrazili su se i na oblast bezbjednosti. Najteže pretnje su: terorizam, organizovani kriminal u svim pojavnim oblicima (kompjuterski kriminal, korupcija, proizvodnja, krijumčarenje i nezakonito stavljanje u promet droga, krijumčarenje ljudima i ljudskim organima, zaštićenim i retkim biljnim i životinjskim vrstama (florom i faunom), umetninama i drugim vrednostima, oružjem itd., krivična djela opšteg kriminaliteta (krivična djela sa elementima nasilja, privredni kriminal i dr., kao i teška krivična djela međunarodnog karaktera. Sva ova nezakonita krivična djela predstavljaju prijetnje u svim zemljama pa i u Crnoj Gori, koje se mogu uspješno rješavati samo kolektivnim naporima na nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou.

Crna Gora, po svim statističkim parametrima, spada u bezbjednija područja u regionu i Evropi. Stanje bezbjednosti u periodu 2007 - 2009. godine, osim u oblasti bezbjednosti saobraćaja, veoma je povoljno. Broj registrovanih krivičnih djela, prekršaja u oblasti javnog reda i mira, i drugih nezakonitih ponašanja, na približno je istom nivou.

Promjene u Evropi i regionu uslovile su u ovom periodu određene promjene u prirodi i stepenu prijetnji po bezbjednost u Crnoj Gori kroz:

- organizovani kriminal i korupciju;
- krivična djela uz upotrebu nasilja;
- krijumčarenje i trgovinu drogama;
- posjedovanje i upotrebu vatrenog oružja;
- narušavanje javnog reda i mira na sportskim priredbama i javnim okupljanjima.

Policija (tokom perioda 2008–2009. godine) na godišnjem nivou registruje između 13500 i 14000 krivičnih djela i oko 3500 bezbjedonosnih događaja koji nemaju obilježja krivičnih djela a koja utiču na ukupnu bezbjednost (požari, havarije, samoubistva, granični incidenti i dr.).

Obim kriminala u Crnoj Gori je znatno veći od onog koji policija registruje. Sagledavanjem podataka iz izvještaja Vrhovnog državnog tužioca o broju lica protiv kojih su nadležnim tužilaštvima podnijete krivične prijave, realno je procijeniti da su ta lica izvršila još oko 3000 krivičnih djela za koja su krivične prijave podnijete od strane građana i drugih organa, a koje u svojim evidencijama ne registruje policija. S obzirom da se jedan broj krivičnih djela ne prijavljuje ili ostaje neotkriven, može se ocijeniti da je obim kriminala značajno veći od onog koji se prikazuje u statistikama policije i tužilaštva.

Sa aspekta bezbjednosti, poseban problem predstavlja trend povećanja broja krivičnih djela izvršenih uz upotrebu nasilja, značajno uzrokovano rastom narkomanije, ekonomskom

krizom i djelovanjem organizovanih grupa kriminalaca koje često imaju međunarodni karakter.

U toku 2007. godine u Crnoj Gori je registrovano 67 krivičnih djela razbojništva, u 2008. godini 84, dok je taj broj u 2009. godini 142, što predstavlja povećanje od 89 % u odnosu na 2007 godinu, a 69% u odnosu na 2008. godinu, broj razbojništava je znatno povećan i pored pojačanih mjera koje svi subjekti u sistemu bezbjednosti u kontinuitetu preduzimaju.

Povećanje broja teških krađa i teskih krađa u pokušaju u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu za 11%, potvrđuje da će prijetnje za poslovanje ,imovinu preduzeća i građana i u narednom periodu biti veoma izražene.

Sa nastavkom ekonomske krize i posljedicama koje izaziva, (nedostatak novca i dr.) broj napada na slabije obezbijeđene organizacije i objekte koja rade i raspolažu novcem će se povećavati u 2010. godini. Da bi se preduprijedile negativne posljedice i zaustavio trend rasta broja ovih krivičnih djela, neophodno je definisati metodologiju i izraditi kvalitetne procjene ugroženosti većeg broja objekata, kao i potencijalnih izvršilaca krivičnih djela, kako bi se blagovremeno preduzele potrebne preventivne mjere, za čiju realizaciju je neophodno zajedničko angažovanje i saradnja svih subjekata u sistemu bezbjednosti.

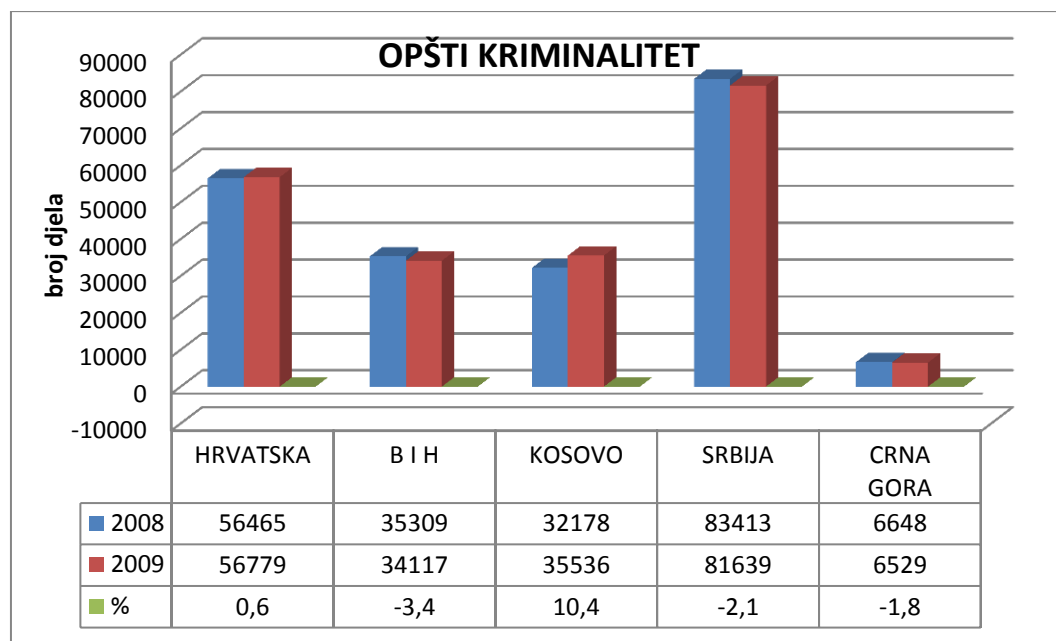
S obzirom da se kriminalci brzo organizuju i prilagođavaju novim uslovima, i svoje tzv. "poslovne", odnosno kriminalne aktivnosti šire na teritorije drugih država, realno je očekivati povećanje broja napada od strane organizovanih kriminalnih grupa iz drugih država na imovinu, i svuda gdje kriminalne aktivnosti donose zaradu, gdje su slabije kontrole, i gdje je imovina nedovoljno zaštićena.

Opšti kriminalitet

U Crnoj Gori je tokom 2009. godine u oblasti opšteg kriminaliteta registrovano 6.529 krivičnih djela, a u 2008. godini 6.648 djela, što je za 2009. godinu 1,8% manje u odnosu na 2008. godinu.

Krivična djela iz oblasti opšteg kriminala nadležnim tužiocima su procesuirana u 2009. godini sa 5.729 krivičnih prijava u odnosu na 5.540 u 2008. godini. Tokom 2009. godine ovim krivičnim djelima je bilo obuhvaćeno 5.378 osumnjičenih lica, u odnosu na 5.448 lica u 2008. godini.

Uvidom u statističke podatke u okruženju nalazimo da je obim opšteg kriminaliteta u Crnoj Gori i Republici Hrvatskoj, u odnosu na 2008. godinu, ostao na istom nivou, dok BiH bilježi pad od 5%, a Kosovo rast od 10.4%.

U oblasti opšteg kriminaliteta sagledani su trendovi za:

1. krivična djela protiv imovine,
2. krivična djela opšte opasnosti, i
3. krivična djela u vezi zloupotrebe opojnih droga.

1. Krivična djela protiv imovine

Crna Gora

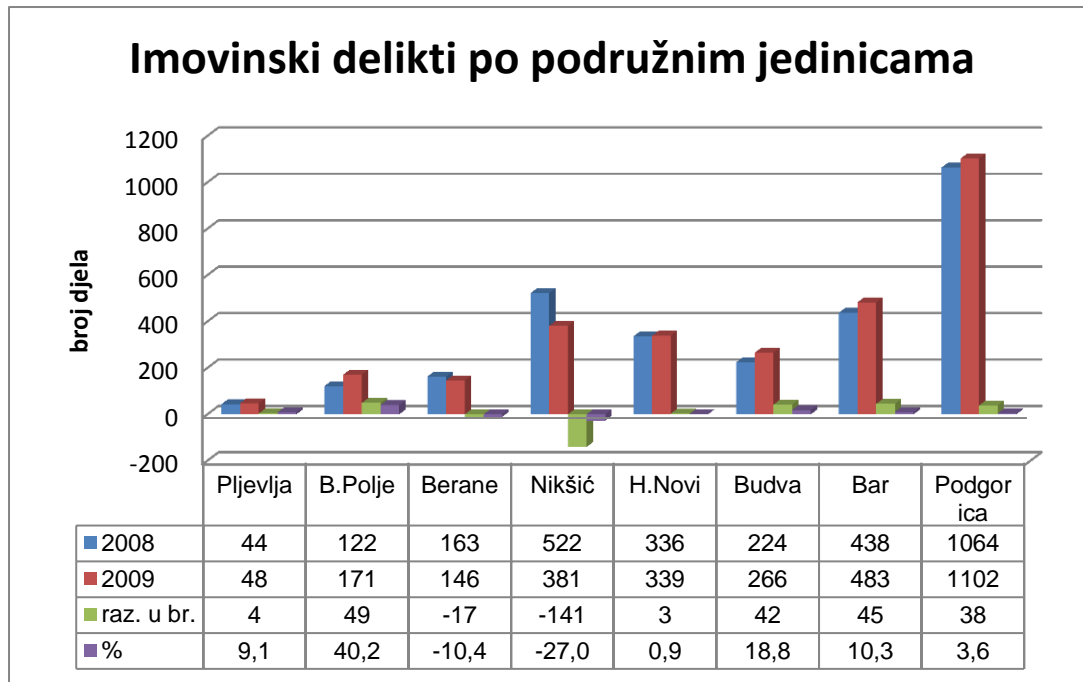
Za procjenu ugroženosti u strukturi opšteg kriminaliteta najznačajni su pokazatelji o imovinskim deliktima. Krivična djela protiv imovine predstavljaju najbrojnija krivična djela opšteg kriminaliteta (44,9%).

U Crnoj Gori je tokom 2009. godine registrovano 2.936 krivičnih djela protiv imovine, a u 2008. godini 2.925 krivična djela, što predstavlja za 2009. godinu neznatno povećanje od 0,4% u odnosu na 2008. godinu.

Nepoznati počinioci izvršili su 2.802 krivična djela, od kojih je rasvijetljeno 1.869 djela, ili 66,7%. Imajući u vidu da je procenat resvijetljenih krivičnih djela protiv imovine u 2008. godini bio 59%, uočava se pozitivan trend za 2009. godinu od 7,7%.

Krivična djela protiv imovine nadležnim tužiocima procesuirana su sa 2.626 krivičnih prijava, kojima je prijavljeno 1.526 lica. Među prijavljenima je evidentirano 248 maloljetnih lica i značajan broj povratnika – 591 ili 38,7%. Vršanjem imovinskih delikata oštećena su 2.163 fizička i 715 pravnih lica.

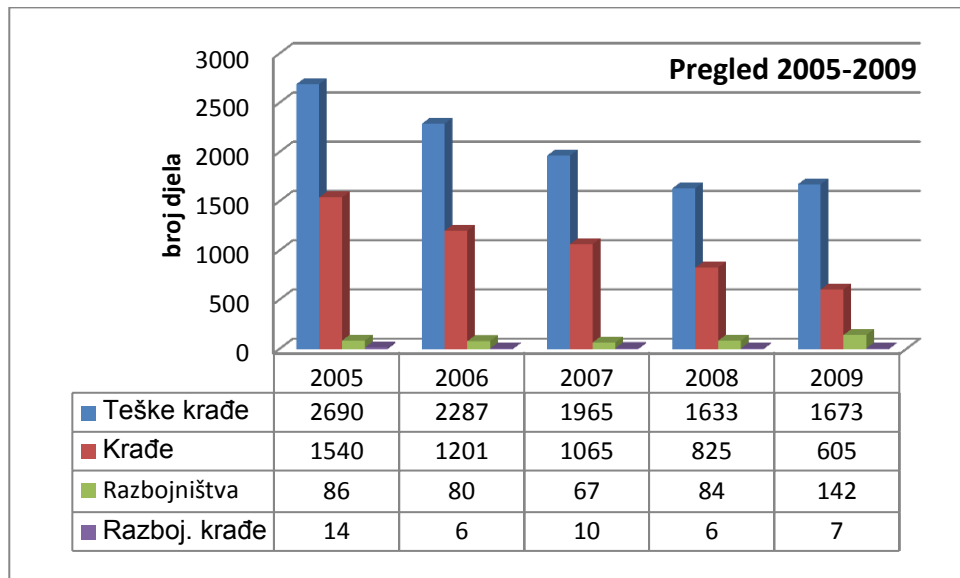
U strukturi krivičnih djela protiv imovine dominiraju teške krađe – 1.673 i krađe – 605. Ova djela čine 77,5% ukupnog broja imovinskih delikata. Nepoznati počinioci izvršili su 2.253 krađa i teških krađa. Rasvijetljeno je i 61 krivično djelo protiv imovine registrovano u prethodnom periodu, uglavnom krađe i teške krađe.

Iz pregleda se vidi trend rasta imovinskih delikata u većini oblasti u Crnoj Gori, a posebno izdvajamo Bar sa 10.3%, Budvu sa 18.8%, i Bijelo Polje sa 40.2%, u odnosu na 2008. godinu.

Zbog izražene društvene opasnosti, posebna pažnja posvećena je otkrivanju i sprječavanju težih krivičnih djela protiv imovine, čiji je broj značajno povećan. Među ovim djelima su:

- razbojništva -142 (84), od kojih je 137 po NN izvršiocu - rasvijetljena 74 djela ili 54%;
- razbojništva u pokušaju -10, sva po NN, od kojih je 7 ili 70% rasvijetljeno;
- razbojnička krađa - 7 (6), sve po NN, od kojih je 6 ili 85,7% rasvijetljeno;
- razbojnička krađa u pokušaju - 1 po NN, koja nije rasvijetljena;
- iznuda - 13 (7), od kojih je 6 po NN, koja su rasvijetljena;
- iznude u pokušaju -10, od kojih 8 po NN, koja su rasvijetljena;
- otmice - 3 (3), od kojih 1 djelo po NN, koje je rasvijetljeno.

Upoređujući podatke za razbojništva u 2008. i 2009. godini iz okruženja, uočava se ekstremni trend povećanja u Crnoj Gori (69,0%) i BiH (47,9%).

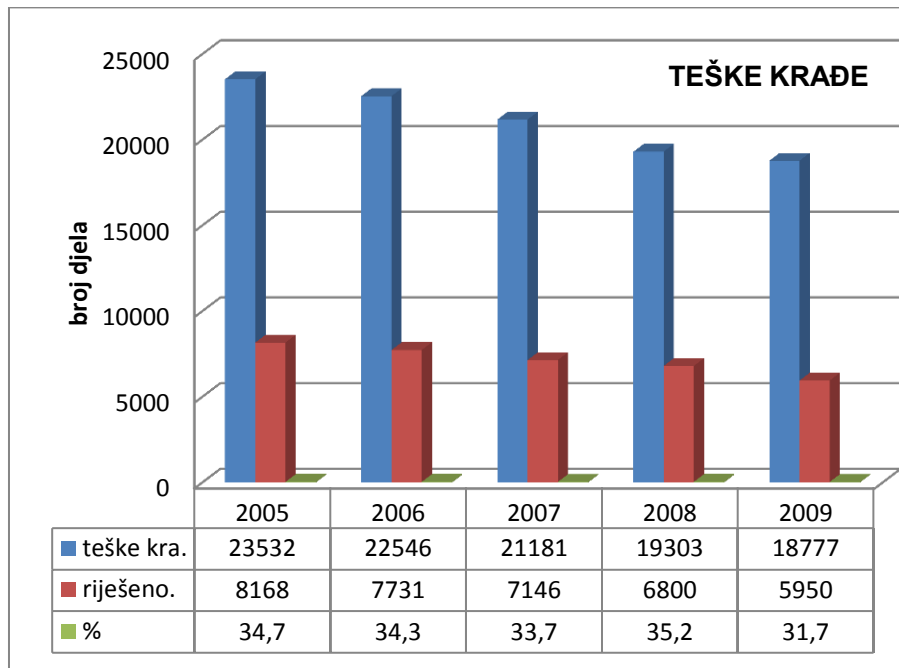
Uvidom u statističke podatke za period 2005-2009. godine u Crnoj Gori se primeti konstantan trend pada teških krađa (za oko 30%) i krađa (za oko 65%); krivična djela razbojništva u periodu 2005-2007. godine imaju trend pada, a 2007 - 2010. godine ekstremno rastu. Naime, od 2005. godine zaključno sa 2009. godinom broj krivičnih djela razbojništava je porastao za 56 djela ili oko 70%, a u slučaju razbojničkih krađa broj od 2007-2009. godine broj je opao za 3 djela ili 30%. Imajući u vidu težinu krivičnih djela koja se ovdje analiziraju može se ocijeniti da, i pored pozitivnog trenda za tri krivična djela, zabrinjava ekstremno povećanje broja razbojništava što ukazuje značajno povećanje nivoa ugroženosti imovine građana i poslovnih sistema

Hrvatska

Krivična djela protiv imovine čine 65.0% opšteg kriminaliteta. U 95.4% ovih djela počinitelj je bio nepoznat u vrijeme saznanja za djelo. Koeficijent razriješenosti iznosi 37.9%, a procenat rasvijetljenosti je 33.6%. Ova kaznena djela u padu su za 4.0%.

- **Teške krađe**

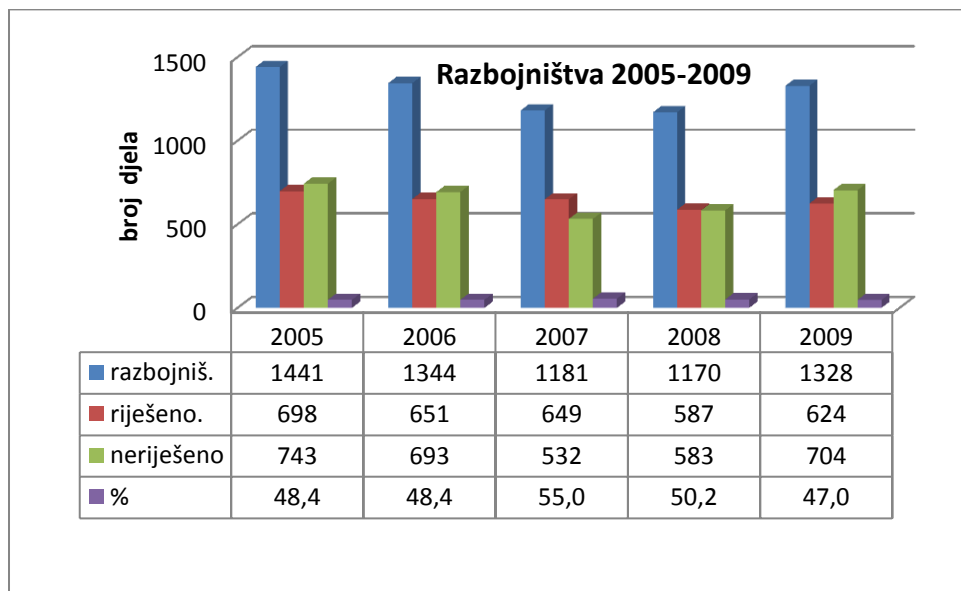
Koeficijent razriješenosti teških krađa je 31.7%, a procenat naknadno otkrivenih djela je 24.8%.

Provalne krađe su u padu za 2.2%. Najteže su razrješive provale u kuće i stanove (24.7%), te motorna vozila (27.4%). Generalno, prikazana tabela ukazuje na trend povećanja broja neriješenih krivičnih djela teških krađa za posmatrani period 2005-2009. godina. Posebno se uočava negativan odnos između neriješenih i riješenih krivičnih djela teških krađa u poređenju 2008. i 2009. godine (razlika je za 3,5%. Dakle, 2008. godine nije riješeno 64,8% ovih krivičnih djela, a 2009. godine 68,3%. Trend je dakle, negativan.

2. Razbojništva

Tokom 2009. godine u Republici Hrvatskoj je prijavljeno 1328 krivičnih djela razbojništva, od kojih je 624 ili 40.2% riješeno u izvještajnom periodu, ako se računa 90 riješenih razbojništava koja su počinjena ranijih godina, koeficijent razriješenosti iznosi 47.0%. Razbojništva su u padu u poštama, bankama, stambenim zgradama i otvorenom prostoru, dok su prema svim ostalim mjestima izvršenja u porastu, a posebno u mjenjačnicama.

Iz tabelarnog prikaza krivičnih djela razbojništva u Hrvatskoj za period 2005-2009. godine, uočava se slijedeći trend. Naime, u periodu 2005-2008. godine evidentan je pad broja ovih krivičnih djela, konkretno u 2008. godini u odnosu na 2005. godinu za 271 krivično djelo. U periodu 2008-2009. godine bilježi se značajan porast broja ovih krivičnih djela, odnosno 158 krivičnih djela, ili u procentima za 13,5 %. Posebno izražena otežavajuća okolnost je što je porastao i broj neriješenih krivičnih djela. Kada analiziramo 2008. godinu, veći je broj riješenih ovih djela za 4 djela, dok za 2009. godinu je odnos suprotan - broj neriješenih u odnosu na broj riješenih ovih djela je veći za 78 djela. Iz ovoga slijedi da je 2009. godine u odnosu na 2008. godinu procenat neriješenih krivičnih djela razbojništva porastao u odnosu na broj riješenih za oko 13%. To je i najveći negativan odnos neriješenih u odnosu na riješena krivična djela razbojništav gledano za posmatrani period 2005-2009. godina (približno je takav odnos bio 2005. godine - 46 djela više u korist neriješenih u odnosu na riješena). Iz ovoga se može izvesti opšti zaključak da se, sa aspekta analize samo ovih djela, 2009. godina može ocijeniti kao kritična i to u negativnom smislu, jer statistika ukazuje na evidentno pogoršanje u ovoj oblasti.

Bosna i Hercegovina

Federacija BiH

Od ukupnog broja krivičnih djela registrovanih u ovom periodu, 14.021 (ili 62,2%) odnosi se na krivična djela protiv imovine, što je manje za 642 djela (ili 4,4%) nego u uporednom periodu.

Od ukupnog broja krivičnih djela protiv imovine 12.365 (ili 88,2%), izvršeno je od strane nepoznatih počilaca (NN lica), a naknadno ih je rasvijetljeno 3.669 (ili 29,7%). Za krivična djela protiv imovine prijavljeno je 6.696 lica, od kojih je 885 maloljetnika, 3.489 povratnika u vršenju krivičnih djela. Rasvijetljena su i 1.933 krivična djela izvršena u ranijem periodu.

Može se zaključiti da su u ovoj oblasti najbrojnija krivična djela teške krađe – 8.585 (ili 61,2%) od ukupnog broja krivičnih djela protiv imovine, što je manje za 226 (ili 2,6%) nego u uporednom periodu. Nepoznati počinioci su izvršili 8.342 teške krađe, a naknadno je rasvijetljeno 1.972 (ili 23,6%). Zbog osnova sumnje da su počinili ova krivična djela prijavljeno je 2.933 lica, među kojima je 493 maloljetnika, 1.838 povratnika u vršenju krivičnih djela. Rasvijetljeno je i 1.435 krivičnih djela teških krađa izvršenih u ranijem periodu. U većim urbanim sredinama evidentni su slučajevi vršenja teških krađa na naročito opasan ili naročito drzak način, kojih je registrovano 679, više za 62 ili (10%), nego u uporednom periodu.

Razbojništvo i razbojničke krađe

U periodu januar – decembar 2009. godine registrovano je 827 razbojništava i razbojničkih krađa, što je za 304 djela (ili 58%) više nego u 2008. godini. Rasvijetljeno je 261 (ili 31,6%) ovih krivičnih djela i za njih je prijavljeno 431 lice, od kojih je 70 maloljetnika i 285 povratnika u vršenju krivičnih djela. Rasvijetljeno je i 122 djela izvršenih u ranijem periodu.

Razbojništva nad bankama

Red. broj	Naziv banke i mjesto izvršenja	Datum	Količina otuđenog novca	Rasvijetljenost
1.	Privredna banka Sarajevo Filijala Konjic	21.01.2009.	cca.20.000 KM	DA
2.	UniCredit bank Mostar	11.02.2009.	cca.38.600 KM	NE
3.	Volksbank Mostar	06.06.2009.	cca.4.600 € i 8.000 KM	NE
4.	IntesaSanPaolo Sarajevo	20.06.2009.	cca.18.000 KM	NE
5.	IntesaSanPaolo Sarajevo	17.07.2009.	cca 10.000 KM	NE
6.	UniCredit bank Mostar	01.08.2009.	cca 4.500 KM	DA
7.	IntesaSanPaolo Sarajevo	15.08.2009.	cca 9.800 KM	NE
8.	Vakufska Banka Sarajevo	17.08.2009.	cca 15.000 KM	NE
9.	UniCredit bank Mostar	05.11.2009.	cca 37.000 KM	NE
10.	Hipo banka Mostar	01.12.2009.	cca 77.381 KM	NE
11.	Turkish Ziraat bank	16.12.2009.	cca 17.152 KM	DA

Razbojništva nad poštama

Red.	Naziv pošte i mjesto izvršenja	Datum	Količina	Rasvijetljenost
-------------	---------------------------------------	--------------	-----------------	------------------------

broj			otuđenog novca	
1.	BH Pošta – Poslovnica Zenica	30.04.2009.	5.000 KM	NE
2.	BH Pošta – Poslovnica Travnik	01.06.2009.	Poštanske pošiljke bez novca	NE
3.	BH Pošta – Poslovnica Srebrenik	24.07.2009.	413 KM i Ultra kartice	NE
4.	BH Pošta – Poslovnica Mostar	05.11.2009.	743.000 KM	NE
5.	BH Pošta – Poslovnica Mostar	17.12.2009.	2.160 KM	NE

Registrovano je 147 razbojništava izvršenih u objektima sportskih kladionica, 18 na objektima benzinskih pumpi, 14 u poslovnicama Lutrije BiH, sedam u salonima zabavnih igara, tri apoteke, itd.

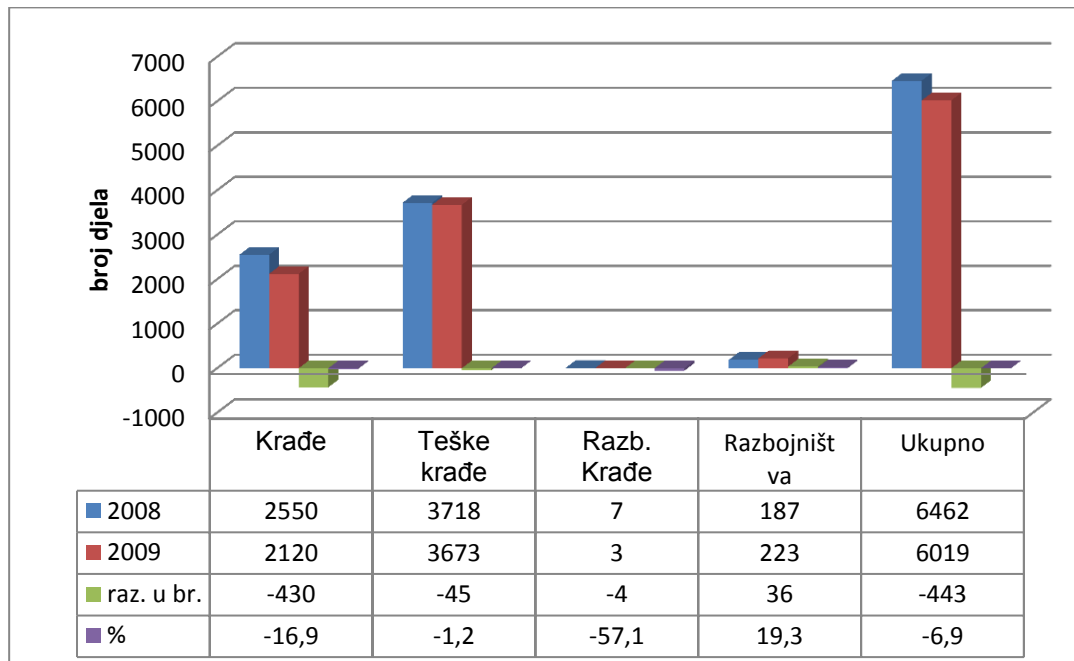
Navedena krivična djela uglavnom čine naoružana lica koja, uz prijetnju i upotrebu vatrenog oružja, otuđuju novac, motorna vozila, raznu robu i druge dragocjenosti. Posebno zabrinjava činjenica da se kao počinioci ovih krivičnih djela pojavljuju organizovane grupe kriminalaca, te da su, sve češće, objekti napada sportske kladionice, banke, pošte, benzinske pumpe, veći trgovački centri itd. Konačno, trend rasta krivičnih djela razbojništva ukazuje i na povećanje opšteg stepena opasnosti od djelovanja organizovanih kriminalnih grupa na regionalnom nivou.

Republika Srpska

U Republici Srpskoj je tokom 2009. godine evidentirano 10.979 krivičnih djela *opšteg kriminaliteta*, što je za 5,3 % manje nego u 2008. godini (11590). Podnesena su 9.782 izvještaja o počinjenim krivičnim djelima (manje za 5,0%) i tužilaštvima prijavljeno 7.669 lica (manje za 0,4 %).

Rasvijetljeno je 7.096 krivičnih djela ili 64,9% od ukupno evidentiranih. Od 7.264 prijavljena krivična djela po nepoznatom izvršiocu rasvijetljeno je 3.424 ili 47,1%.

Prijavljena su 7.303 *krivična djela protiv imovine*, podnesena 6.722 izvještaja, a prijavljeno 3.550 lica. Broj krivičnih djela je manji za 3,7 %, izvještaja manji za 3,8%, a broj prijavljenih lica veći za 2,3%. Ukupna rasvijetljenost je 49,5 %, a po nepoznatom počiniocu 42,2 %.² Evidentan je porast efikasnosti na otkrivanju oba krivična djela.

Republika Srpska 2008-2009.god

1. Krađe i teške krađe

U odnosu na 2008. godinu (2550 djela), 2009. godine je izvršeno 2120 krivičnih djela krađa, što je za 430 djela manje, ili 16,7%. Kada se analiziraju krivična djela teških krađa vidi se u odnosu na 2008. godinu (izvršeno 3718 djela), 2009. godine izvršeno 3673 djela, što je manje za 45 djela ili 1,2%. Kod ova dva krivična djela primjetan je trend pada, što ukazuje na poboljšanje stanja u ovoj oblasti 2009. godine.

2. Razbojničke krađe i razbojništva

U odnosu na 2008. godinu, kada je prijavljeno t krivičnih djela razbojničkih krađa, u 2009. godini taj broj iznosi 3 djela, ili za 4 djela manje, što je u procentima manje za 57,1%. Što se tiče krivičnih djela razbojništva, u 2008. godini je prijavljeno 187 ovih djela, a 2009. godine 223 djela, što je više za 36 djela ili za 19,2% više u 2009. u odnosu na 2008. godinu, što upućuje na negativan trend za ova krivična djela.

Kada se sagleda statistika svih krivičnih djela, odnosno broja izvršenih svih vrsta krivičnih djela prikazanih u tabeli za 2009. godinu u odnosu na 2008. godinu, primećuje se pad broja izvršenih krivičnih djela za 443, ili 6,9%, što generalno upućuje na pozitivan trend (jedino je negativan trend kod krivičnih djela razbojništva).

Kosovo

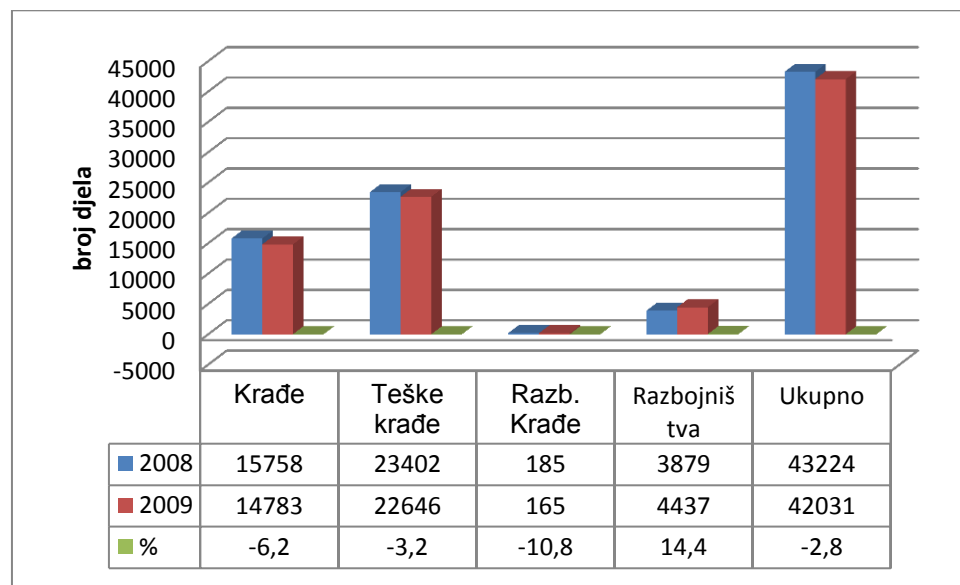
Krivičnih djela protiv imovine u 2008. godini registrovano je 20482 u odnosu na 2007. God. u kojoj je registrovano 18137 predstavlja rast od 13% .

Nas zanima razvoj kriminalnih aktivnosti u regionu Peći i okoline, zato izdvajamo nekoliko izvoda iz kriminalne evidencije:

1. snage policije su u regionu Peći u novembru 2008. godine izvele operaciju i tom prilikom zaplenile oko 152 kg. sumnjive supstance narkotika/marihuane. Takođe su zaplijenjene dvije ručne bombe, jedan revolver, jedna automatska puška sa dva šanžera i pet metaka cal. 7.62 mm, dvije lovačke puške i putničko vozilo korišćeno za prevoz substance narkotika. Povodom ovog slučaja pritvoreno je pet osumnjičenih lica;
2. snage policije su zaplijenile izvjesne količine oružja kod jednog osumnjičenog lica za umiješanost u ekstremne aktivnosti;
3. snage policije su u Peći pritvorile troje osumnjičenih zbog pokušaja pljačke sa maskama;
4. snage policije su pritvorile troje osumnjičenih za napad eksplozivnim sredstvima na kancelariji ICO-a u novembru 2008 godine.

Srbija

Od ukupnog broja krivičnih djela registrovanih u ovom periodu, 52284 (ili 64,0%) odnosi se na krivična djela protiv imovine.

Uporedni pregled 2008-2009. godine

1. Krađe, teške krađe i razbojništva

U Republici Srbiji je krivičnih djela krađe u 2008. godini izvršeno 15758, a u 2009. godini 14783, što je za 975 manje u 2009. godini, ili u procentima 6,2% manje. U 2008. godini je teških krađa izvršeno 23402, a u 2009. godini 22 646, što je za 756 djela manje u 2009. godini, ili u procentima 3,2 manje. Krivičnih djela razbojničkih krađa u 2008. godini izvršeno je 185, a u 2009. godini 165, što je za 20 djela manje u 2009. godini, ili u procentima 10,8 % manje. Ovi statistički podaci ukazuju na pozitivan trend, odnosno trend opadanja broja i procenta navedenih krivičnih djela 2009. godine u odnosu na 2008. godinu.

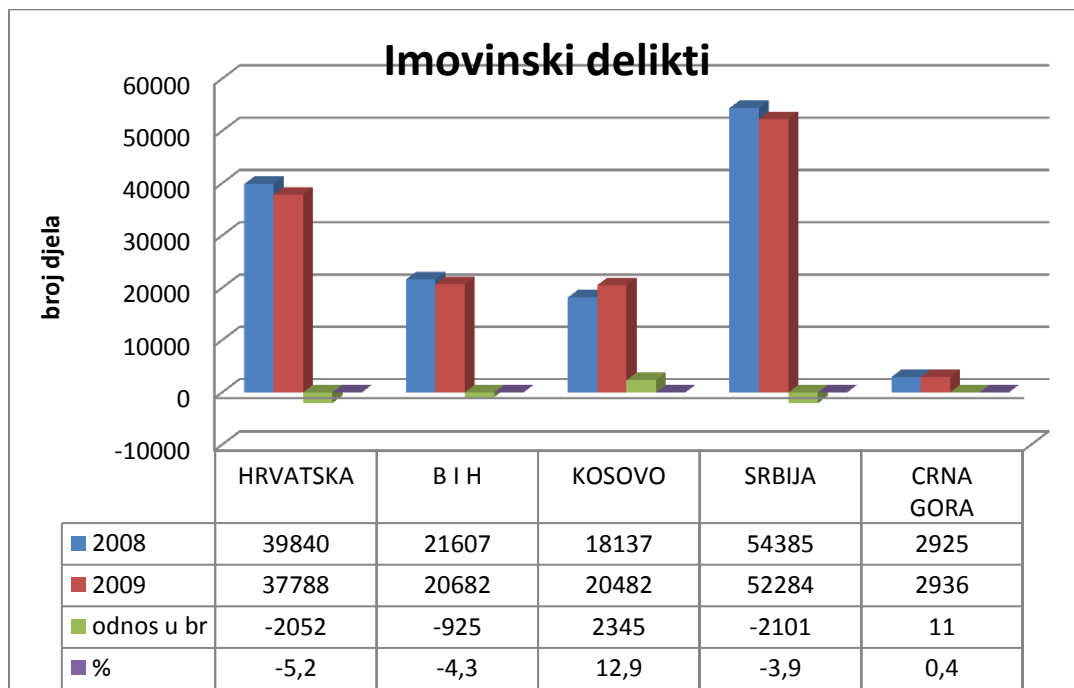
2. Razbojništva

Razbojništva kao krivična djela su posebno izdvojena u analizi zbog negativnog trenda. Naime, u 2008. godini je krivičnih djela razbojništva izvršeno 3879, a u 2009. godini 4437, što je za 558 djela više u 2009. godini, ili u procentima 14,4% više. Ovi statistički podaci ukazuju na apsolutno negativan trend i povećanje prijetnji po ukupnu bezbjednost, jer razbojništva u velikom procentu izvršavaju organizovane kriminalne grupe uz znatnu primjenu nasilja, čak i upotrebu vatrenog oružja.

Generalna ocjena je da se samo u ukupnom zbiru svih učinjenih krivičnih djela može primjetiti pozitivan trend jer je 2008. godine ukupno izvršeno 43224 ova krivična djela, a u 2009. godini 42032 djela, što je pad broja djela 2009. godine u odnosu na 2008. godinu za 1192, ili u procentima za 2,8%. Ipak to ne umanjuje značajno činjenicu da su najteža krivična djela u porastu i da imaju negativan trend (misli se na razbojništva).

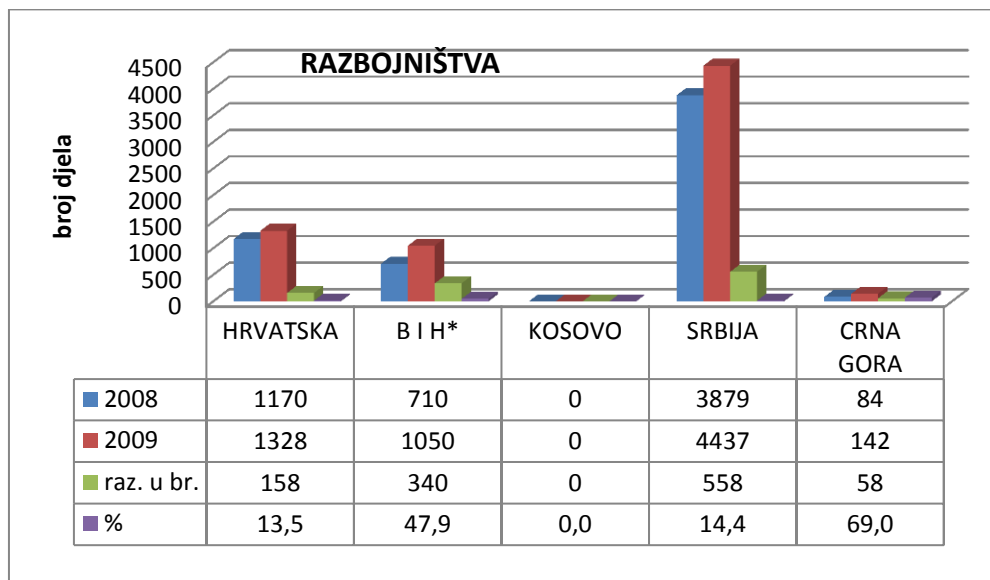
Region

U okruženju, osim Kosova gdje bilježe rast od 12,9%, imovinski delikti su u nivou 2008. godine, ili u padu. U Republici Hrvatskoj se bilježi pad od 5,2%, u BiH od 4,3%, dok je u Crnoj Gori neznatno povećanje od 0,4%.

Od svih imovinskih delikata najveću opasnost za društvo i ukupnu bezbjednost predstavljaju razbojništva.

Da bi se što realnije i sveobuhvatnije sagledala ova problematika, u ovoj procjeni su izloženi i konkretni statistički pokazatelji za sve države u regionu.

*za BiH u ovom podatku su date i razbojničke krađe

Razbojništva se kao krivična djela mogu i moraju posmatrati i izdvojeno, prije svega zbog posljedica koje mogu proizvesti na širem društvenom planu. Kada analiziramo datu tabelu za razbojništva u regionu, uočava se da u svim zemljama regiona ona imaju trend rasta u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu. Konkretno, u Republici Hrvatskoj se broj ovih krivičnih djela povećao za 158 ili 13,5%, u BiH za 340 djela ili 47,9%, u Republici Srbiji za 558 djela ili 14,4%, i u Crnoj Gori za 58 djela ili 69,0%. Sama priroda krivičnih djela razbojništva i onih koji ih čine ukazuje da je tokom 2009. godine negativan trend u cijelom regionu i da se, u slučaju odsustva povećanja saradnje između svih država regiona na planu prevencije i suzbijanja ovih krivičnih djela, povećava opasnost od zločinačkog djelovanja organizovanih kriminalnih grupa koje veoma uspješno mogu "djelovati" na regionalnom planu i time značajno uticati na pogoršanje bezbjednosti u regionu.

Oružane pljačke predstavljaju ozbiljnu prijetnju, a upotreba vatrenog oružja od strane kriminalaca, spremnih da to oružje i upotrijebe, je učestala.

Veliki broj pljački se planira i izvršava u vidu napada na objekte banaka.

Sa ovim tipom pljački povezane su pljačke bankomata i vrijednosnih pošiljki.

Baknomati se pljačkaju u mjestima koja nemaju adekvatnu zaštitu i kada se vrši njihovo punjenje, vrijednosne pošiljke u vrijeme transporta i prilikom primopredaje.

Osim velikih povećan je i broj pljački malih komercijalnih objekata tipa kladionica, automat klubova, apoteka i prodavnica.

Najveći broj kriminalnih aktivnosti je direktno ili indirektno povezan sa materijalnom koristi.

Kriminalac poput svakog poslovnog čovjeka, stalno traži nove prilike za zaradu, koristili uočene slabosti u kontroli, ili propuste u bezbjednosti za svoje djelovanje.

Teška krivična djela nije moguće izvršiti bez kriminalne saradnje, kontakata i saradnika, koji će ili zajedno izvršiti neko krivično djelo, ili pružiti neophodnu logističku podršku.

Da bi se pripremili nadgledaju objekte i skulpjaju informacije o slabim tačkama potencijalnih žrtava, pronalaze prilike i mogućnosti za izvršene kriminalnih poduhvata.

Za skupljanje informacija neki kriminalci (ne veliki broj) koriste tehnike nadzora, ostali da bi sakupili informacije su u dosluhu sa poslovnim ljudima i zaposlenima iznutra, koje plaćaju ili ih ucjenom primoravaju da daju informacije.

Grupa oružanih pljačkaša je spremna na:

- upotrebu vatrenog oružja (zbog prijetnje i zastrašivanja),
- korupciju (zbog dobijanja informacije «iznutra»),
- krađu vozila (zbog vozila za bjekstvo),
- podmetanje požara (zbog paljenja vozila i uništavanja dokaza) i
- kidnapovanje (da bi natjerali vozača ili činovnika na saradnju),
- falsifikovanje (ličnih dokumenata i putnih isprava zbog bjekstva ili skrivanja pod lažnim identitetom).

U slučaju pljačke vrijednosnih pošiljki, krađa vozila obično znači davanje kriminalcima više vremena za bjekstvo i pljačku tovara na bezbjednijoj lokaciji.

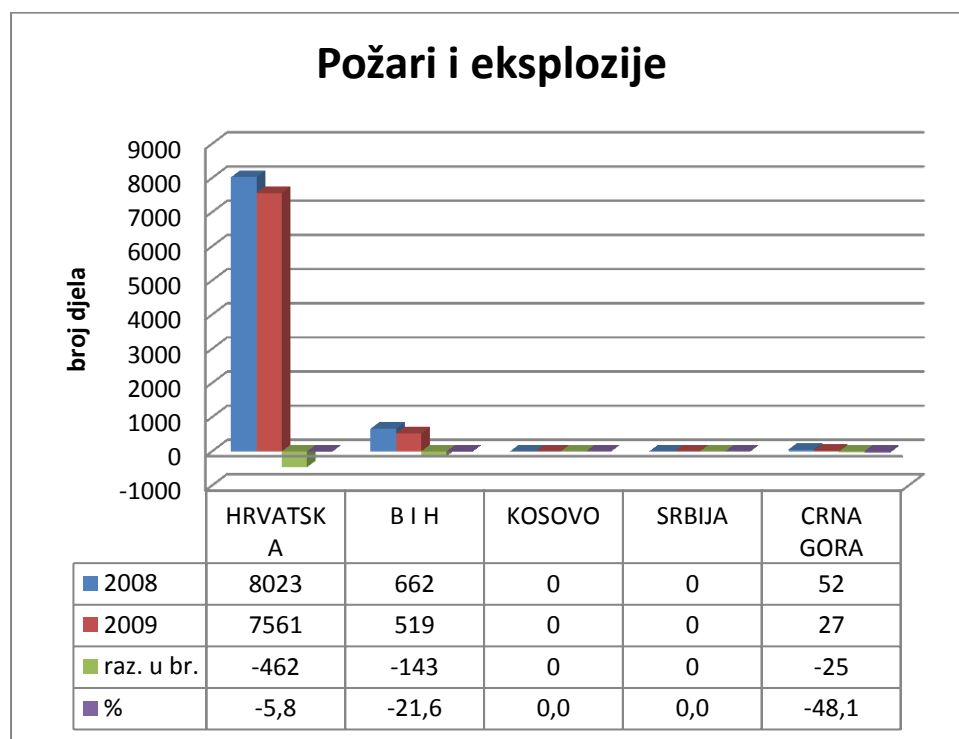
U Crnoj Gori takođe postoje grupe i pojedinci spremni na sve pa i oružanu pljačku.

Zbog otvorenosti granica u Regionu, a pošto novac ili druge materijalne nagrade predstavljaju snažnu motivaciju za kriminalce, moramo uzeti u obzir i kriminalne grupe ili pojedince iz okruženja kao počiniocima ili u najmanju ruku kao suizvršioce oružane pljačke.

Preporučujemo sprovođenje svih mjera iz Plana obezbjeđenja za uspostavljanje i očuvanje stabilnog sistema zaštite, i u skladu sa ukupnom bezbjednosnom situacijom (koju neprekidno treba pratiti) i ekonomskim mogućnostima poboljšavati sistem bezbjednosti.

2. Krivična djela izazivanja opšte opasnosti

Od krivičnih djela opšte opasnosti nas posebno zanimaju djela izazivanja opšte opasnosti požarima, eksplozijama i havarijama.

Crna Gora

U Crnoj Gori su u 2008. godini registrovana 52 krivična djela požara i eksplozija, a u 2009. godini 27 djela, što je za 25 djela manje u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu, ili u procentima 48,1% manje.

U 2009. godini su nepoznati počinioci izvršili 24 ova krivična djela, od kojih je rasvijetljeno 6 ili 25%, a rasvijetljeno je i jedno krivično djelo podmetanje požara iz prethodnog perioda. Na krivična djela požara i eksplozija učinjena upotrebom eksploziva u 2009. godini otpada 10 slučajeva, dok je 17 ovih djela nastalo kao posljedica podmetanja požara. Smrtni slučajevi nijesu evidentirani kao posljedica vršenja ovih krivičnih djela.

Lažne dojave - u 2008. godini je registrovano 6 slučajeva lažnih dojava o podmetanju eksplozivnih naprava, a 2009. godine su registrovane četiri takva slučaja. Svi slučajevi registrovani su na području nadležnosti PJ Podgorica (u prostorijama dnevnog lista "Dan", u porodičnoj kući i u dva vozila fizičkih lica).

Kada se generalno analiziraju statistički pokazatelji, uočava se da je smanjenje broja izvršenih krivičnih djela izazivanja opšte opasnosti požarima, eksplozijama i havarijama u Crnoj Gori u procentu od 48%, što ukazuje na zavidan pozitivan trend, time i na poboljšanje

ukupne bezbjednosti u crnoj Gori. Gledano i u regionu, Crna Gora ima u ovoj oblasti najveći pozitivan trend.

Hrvatska

Krivična djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine

Kada se analiziraju krivična djela izazivanje opšte opasnosti požarima, eksplozijama i havarijama, u Republici Hrvatskoj je u 2008. godini registrovano 8023 ovih krivičnih djela, a u 2009. godini 7561 djelo, ili za 462, odnosno 5,8% manje u 2009. godine u odnosu na 2008. godinu. Od 7561 krivičnog djela iz ove grupe krivičnih djela, na eksplozije otpada oko 20 krivičnih djela, a požara u objektima (zatvorenim prostotima) je bilo oko 3300. Imače, u Hrvatskoj se od 2007. godine bilježi konstantan pad broja ovih krivičnih djela.

Bosna i Hercegovina

U BiH je ukupno registrovano u 2008. godini 662 krivično djelo požara i eksplozija, a u 2009. godini 519 djela, što je u 2009. godini za 143 djela manje nego 2008. godine, ili procentima 21,6%.

Federacija BiH

Krivična djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine

U Federaciji BiH registrovana su 403 krivična djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine, manje za 86 djela, ili 17,6%, od čega 350 krivičnih djela „Izazivanje opšte opasnosti“, što je za 77 djela, ili 18% manje nego u uporednom periodu. Rasvijetljeno je 247 (ili 70,5%) krivičnih djela „Izazivanje opšte opasnosti“ za koja je prijavljeno 335 lica, od kojih 141 povratnik u vršenju krivičnih djela i 21 maloljetnik.

Republika Srpska

U Republici SRpskoj je registrovano u 2008. godini 235 krivičnih djela "izazivanja opšte opasnosti", a u 2009. godini 169 istih krivičnih djela, što je manje za 66 djela ili u procentima 28,1% manje u 2009. godini u odnosu na 2008. godinu.

3. Krivična djela u vezi zloupotrebe opojnih droga

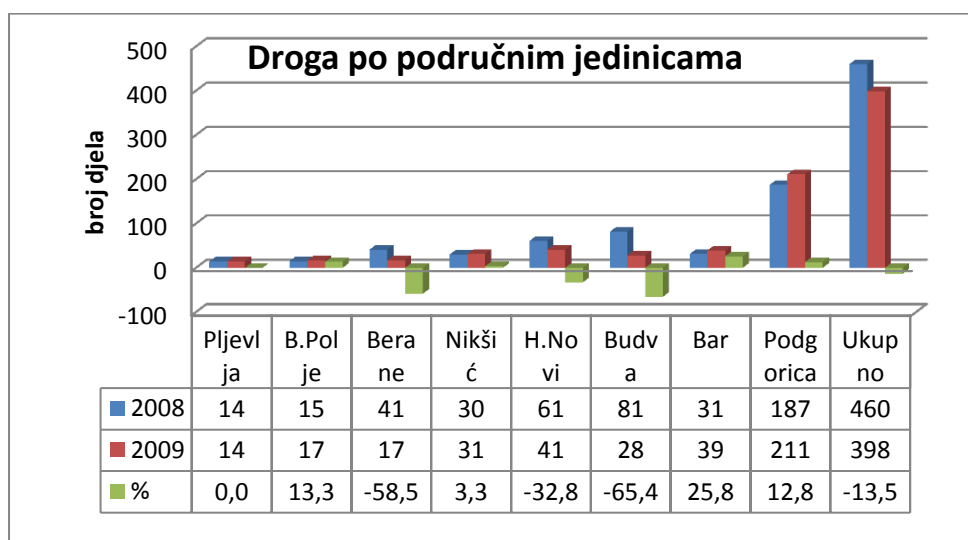
Crna Gora

U 2009. godini otkriveno je 398 (2008. godine) krivičnih djela u vezi sa opojnim drogama, što je za 62 djela manje nego 2008. godine (460 djelo). Od toga, je 2009. godine izvršeno **319** (2008. godine 363) djela neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga, od kojih **44 sa elementima organizovanog kriminala**, i **79** (2008. godine 97) krivičnih djela omogućavanje uživanja opojnih droga.

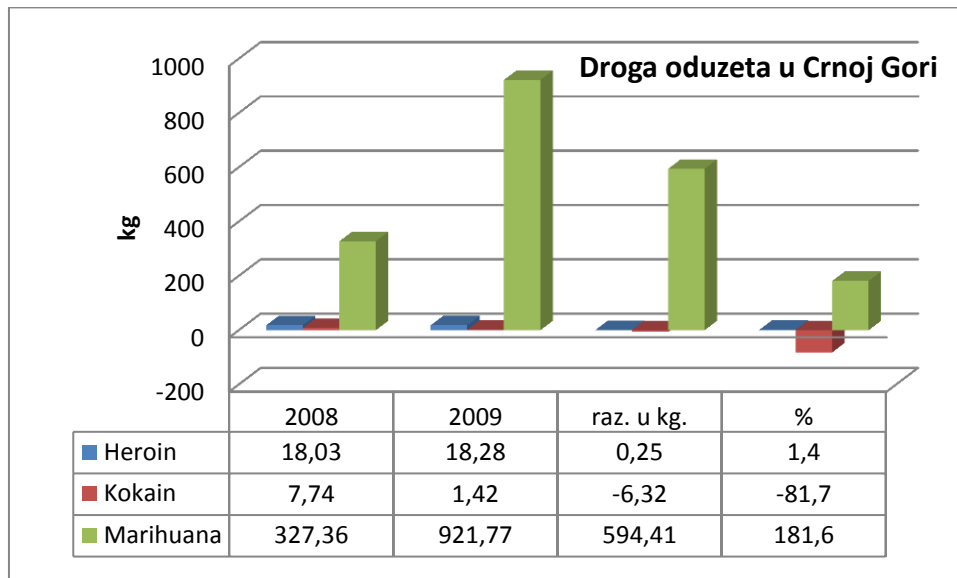
Najveći broj krivičnih djela iz oblasti zloupotreba opojnih droga otkriven je u zoni odgovornosti područnih jedinica Podgorica (211), Herceg Novi (41) i Bar (39), gdje se bilježi 73,1% ove problematike. Broj otkrivenih krivičnih djela u ostalim područnim jedinicama: Nikšić -31, Budva -28, Berane i Bijelo Polje – po 17 i Pljevlja -14 djela.

Nadležnim tužiocima je, zbog osnovane sumnje da su počinili krivična djela, podnijeto 260 (291) krivičnih prijava, kojima je obuhvaćeno 400 (444) lica. U strukturi prijavljenih lica registrovano je 347 državljana Crne Gore i 53 strana državljanina, dok su, u odnosu na polnu strukturu, prijavljena 372 lica muškog i 28 lica ženskog pola.

Registrovan je i značajan broj povratnika u vršenju zloupotreba sa opojnim drogama - 111 (81) ili 27,7% (18,2%) ukupnog broja prijavljenih lica u vršenju ovih delikata

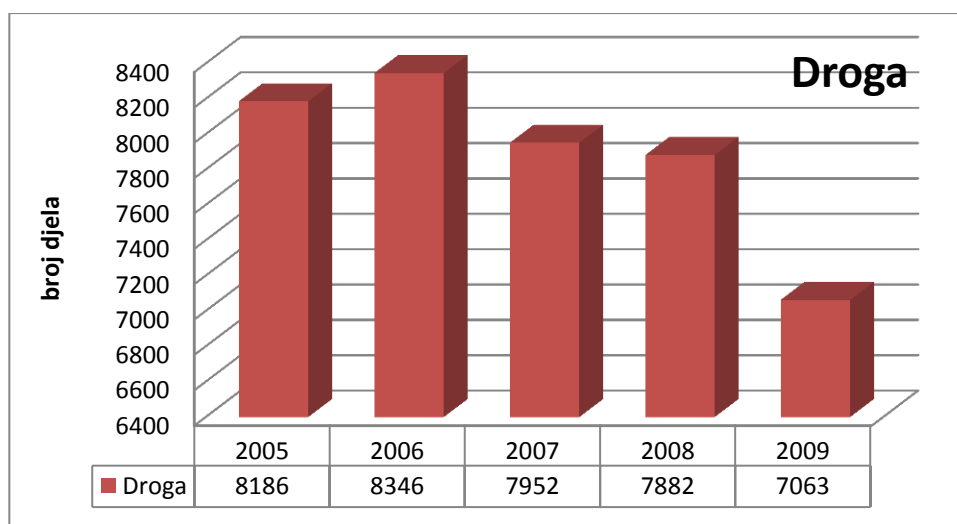
U 323 (200. godine 390) pojedinačne zaplijene u 2009. godine pronađeno je i oduzeto **941. 472,23 gr** (2008. godine 353. 265,69 gr.) opojnih droga. Najveća količina opojne droge zaplijenjena je na području nadležnosti PJ Podgorica (333. 218,82 gr).

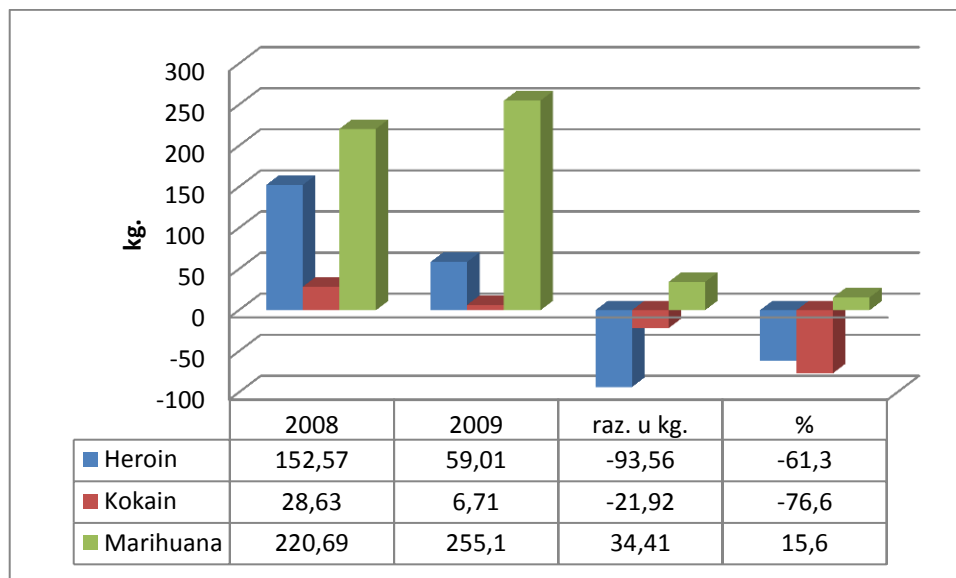
Broj otkrivenih krivičnih djela je manji za 13,5%, a broj prijavljenih lica za 9,9%, dok je količina zaplijenjene opojne droge znatno veća - **166,5%**. Količina zaplijenjene marihuane, odnosno skanka veća je za 181,5%, kao i količina heroina za 1,4%, dok je količina zaplijenjenog kokaina manja za 81,6%. Prema tome, za 2009. godinu, u odnosu na 2008. godinu, uočljiv je trend smanjenja broja otkrivenih krivičnih djela i njihovih počinitelja. Posebno je indikativan trend smanjenja otkrivenih količina kaokaina, koji u okviru opšte strukture opojnih droga u regionu, predstavlja i najveću opasnost. To ukazuje i na visok nivo organizovanosti tzv. "kokainske mafije" na ovim prostorima i potrebu da se ulože veći napor od svih subjekata bezbjednosti u borbi protiv ove prijetnje.

Hrvatska

U Republici Hrvatskoj je u 2009. godini prijavljeno 7063 krivična djela zloupotrebe opojnih droga, što je za 819 djela manje nego u 2008. godini, ili 10.4%.

Uočava se da je u Hrvatskoj u periodu 2006-2009. godine broj prijavljenih krivičnih djela zloupotrebe opojnih droga u stalnom padu. Ovaj podatak može ukazivati na dvije stvari: 1/ da je opao promet opojnih droga, čemu se protive sve druge statistike (statistike zdravstvenih ustanova i dr.), ili 2/ da su kriminalne strukture koje se bave krijumčarenjem i stavljanjem u promet opojnih droga značajno poboljšale svoje strukture i načine djelovanja u svim segmentima. Istovremeno se zna da bezbjednosne strukture kontinuirano nastoje u što većem obimu spriječiti djelovanje ovih kriminalnih struktura.

Droga zaplijenjena u Hrvatskoj

Posebno je indikativna činjenica da su količine zaplijenjenog heroina i kokaina drastično manje 2009. godine u odnosu na 2008. godinu. Sa 152,57 kg iz 2008. godine u 2009. godini je količina zaplijenjenog heroina spala na 59,1 kg, ili za 61,3%. Takođe, sa 28,63 kg iz 2008. godine u 2009. godini je količina zaplijenjenog kokaina spala na 6,71 kg, ili za 76,6%. Dakle, trend je negativan i za heroin i za kokain. Jedino je pozitivan trend u slučaju marihuane, ali to ne umanjuje činjenicu da 2009. godina ukazuje na drastično pogoršanje u oblasti suzbijanja krijumčarenja i stavljanja u promet opojnih droga kao što su heroin i kokain. Ovi pokazatelji upućuju na pogoršanje stanja i opasnost od prelivanja ovog problema i u druge države regiona u kojima je trend u ovoj oblasti pozitivan.

Bosna i Hercegovina

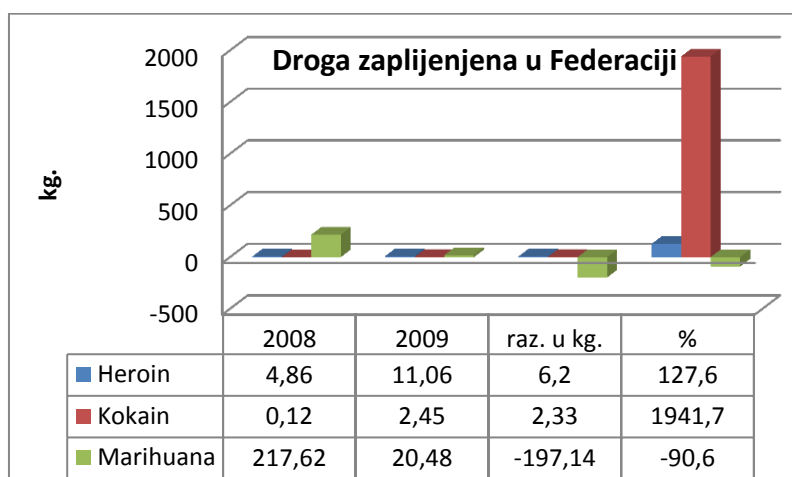
Federacija BiH

Na području Federacije BiH u 2009. godini je evidentirano 315 krivičnih djela „neovlaštene proizvodnje i stavljanja u promet opojnih droga“, više za 22 krivična djela nego u 2008. godini, ili za 7,5%. U istom periodu je prijavljeno 356 lica koje je počinilo ovo krivično djelo, od toga 186 povratnika u vršenju krivičnih djela i osam maloljetnika. Kada se radi o krivičnom djelu „posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga“ u 2009. godini ih je izvršeno 772, što je za manje za 108 krivičnih djela manje nego u 2008. godini,

ili za 12,3%. Za ovo krivično djelo je prijavljeno 809 lica, od toga 13 maloljetnika, ali i 382 povratnika u vršenju krivičnih djela.

Na području Federacije BiH, u periodu obuhvaćenom ovim izvještajem i statistikom, evidentirana su 23 smrtna slučaja, koja se indirektno ili direktno mogu dovesti u vezu sa zloupotrebom droga kao uzrokom smrti, što je manje za jedan (ili 4,2%), na području Zeničko-dobojskog kantona - sedam, Kantona Sarajevo – šest, Tuzlanskog – šest, Unsko-sanskog – dva, Hercegovačko-neretvanskog i Zapadnohercegovačkog kantona – po jedan,.

Prema podacima kojima raspolaže Federalna uprava policije, najviše počinitelja krivičnih djela koja se odnose na zloupotrebe droga je starosne dobi od 20 do 31 godine, uz napomenu da se kao počinioci ovih krivičnih djela sve više pojavljuju i mlađa lica (evidentirana su dva počinioca starosne dobi od 15, tri lica od 16 godina, 16 lica od 17 godina, 27 lica od 18 godina, 32 lica od 19 godina starost.

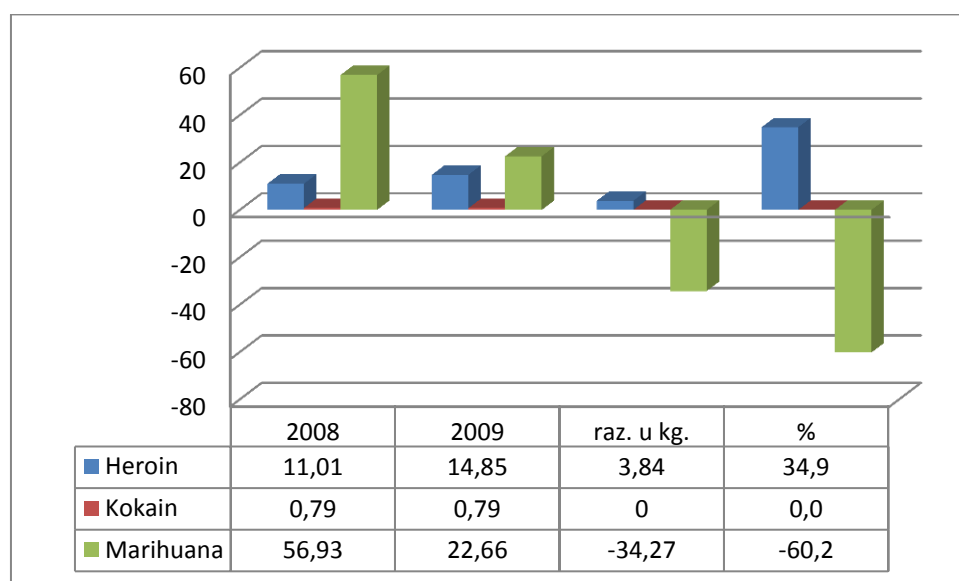

Iz tabele koja predstavlja prikaz zaplijenjenih opojnih droga u Federaciji BiH za 2008. i 2009. godinu, trendovi se značajno razlikuju u odnosu na Republiku Hrvatsku i pozitivni su za Federaciju. Naime, količina zaplijenjenog heroina je u 2009. godini 11,6 kg, što je za 6,2 kg više nego u 2008. godini (4,86 kg) ili više za 127,6%. Ista situacija je i za kokain - u 2009. godini je zaplijenjeno 2,45 kg, ili za 2,33, kg više nego 2008. godine (0,12 kg), ili više za 1941,7%. Ovi pokazatelji ukazuju na pozitivan trend u suzbijanju stavljanja u promet najopasnijih opojnih droga. Sasvim je drugačija situacija sa marihuanom - 2008. godine je zaplijenjeno 217,62 kg a 2009. godine 20,48 kg ili manje za 90,6% u 2009. godini, što ukazuje na negativan trend suzbijanja marihuane. Ako se, međutim, u obzir uzme teška socijalna i ekonomska situacija u Federaciji BiH, ovi trendovi ukazuju da su se kriminalne grupe i pojedinci iz miljea trgovaca i krijumčara narkotika u 2009. godine opredjelile za "jeftiniju" varijantu (lakše droge) na šta ih je natjeralo siromašnije tržište, odnosno manja "kupovna moć" krajnjih korisnika.

Republika Srpska

U Republici Srpskoj je 2009. godine prijavljeno 197 krivičnih djela u vezi zloupotrebe opojnih droga, od čega je 159 djela u vezi neovlašćene proizvodnje i stavljanja u **promet opojnih droga**, i 38 krivičnih djela omogućavanja uživanja opojnih droga. U 2008. godini prijavljena su 193 takva krivična djela. Poređenje dve posmatrane godine ukazuju na gotovo isti broj ovih krivičnih djela, odnosno na neznatno povećanje za 4 djela.

Zbog osnova sumnje da su počinili ova krivična djela podnešeno je 170 krivičnih prijava protiv 288 lica. Broj podnešenih prijava isti je kao 2008. godine, a broj prijavljenih lica je veći za 21,0%. Za 60% je veći broj lica (186) prijavljenih za počinjene prekršaja po Zakonu o proizvodnji i prometu opojnih droga, a u vezi sa navedenim, slobode su lišena 592 lica (više za 19,6%).

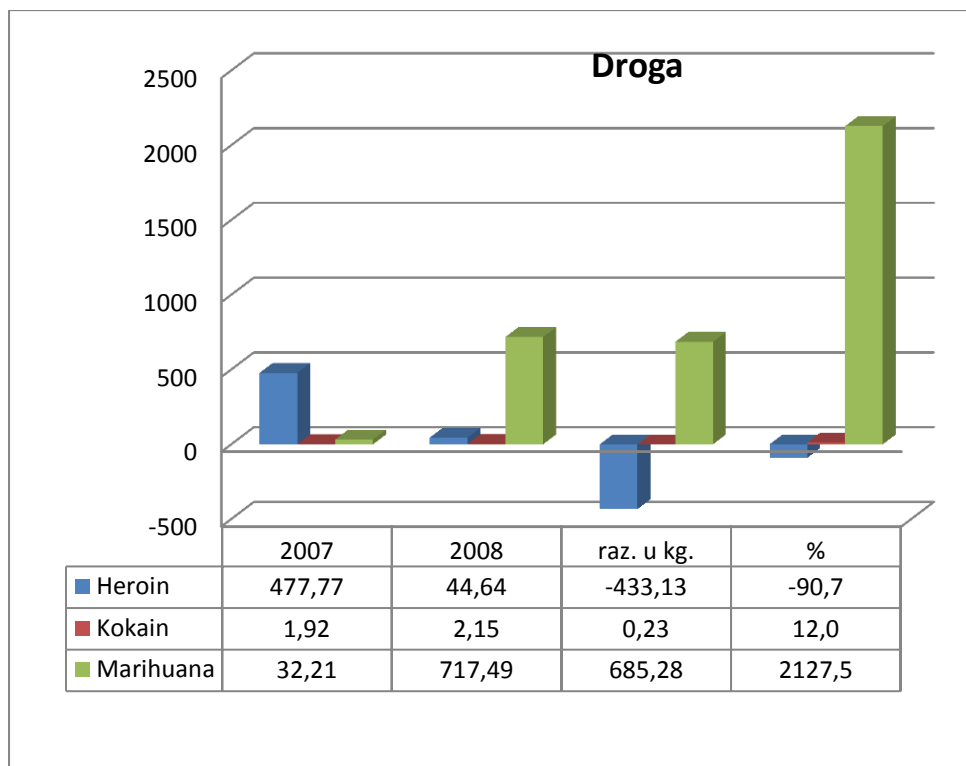

Pregled zaplijenjene droge u Republici Srpskoj 2008-2009.god.

Iz tabele koja predstavlja prikaz zaplijenjenih opojnih droga u Republici Srpskoj za 2008. i 2009. godinu, trendovi su slijedeći. Količina zaplijenjenog heroina je u 2009. godini 14,85 kg, što je za 3,84 kg više nego u 2008. godini (11,01 kg) ili više za 34,9%. Količina zaplijenjenog kokaina u 2009. godini je 0,79 kg - ista kao i 2008. godine. Ovi pokazatelji ukazuju na stabilizaciju ili pozitivan trend u suzbijanju stavljanja u promet ovih opojnih droga. Međutim u slučaju marihuane je situacija slična kao i u Federaciji BiH. naime, u 2008. godine je zaplijenjeno 56,93 kg a 2009. godine 22,66 kg ili manje za 34,27 kg, ili manje za 60,2% u 2009. godini, što ukazuje na negativan trend suzbijanja marihuane. Razlozi su vjerovatno slični kao i u Federaciji BIH (teška socijalna i ekonomska situacija itd.).

Kosovo

Podaci o zaplijenjenim opojnim droga na Kosovu su za period 2007-2008.god.

Srbija

U toku 2009. godine napravljeno je cca.6000 zaplijena i oduzeto 1300 kg.droge i 28000 komada narkotika. Zaplijenjeno je 135 kg heroina, preko tona marihuane,17 kg kokaina, 16kg hašiša, preko 5 kg ekstazija, skoro 7 kg anfetamina, i preko 21 kg ostalih narkotika.

Heroin

Pola grama heroina, košta 10 eura što je oko pet puta skuplje od hašiša i blizu deset puta nego marihuana.

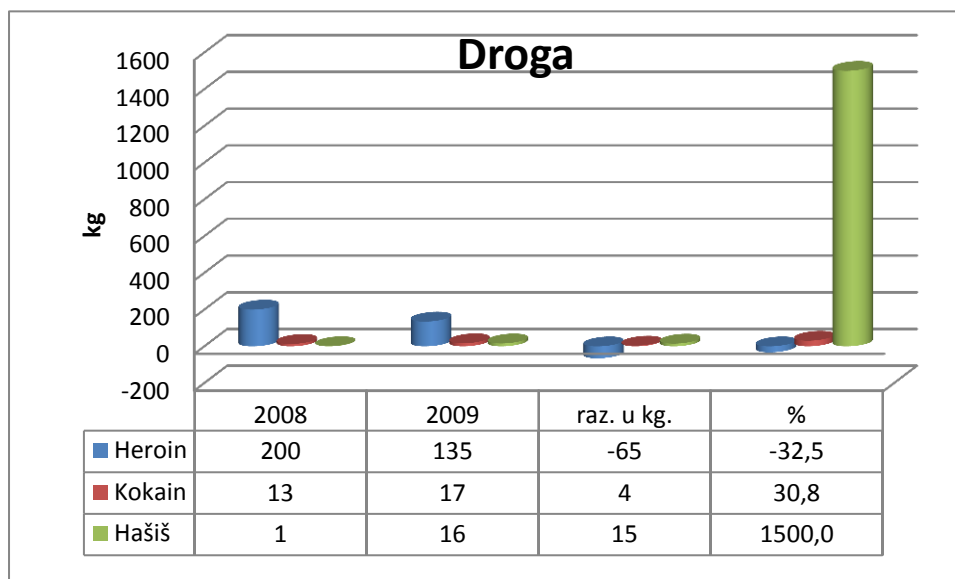
Heroina je zaplijenjeno 135 kilograma.

Ako uporedimo ovaj podatak sa podacima iz ranijih godina videćemo da je u odnosu na 2008., kada je zaplijenjeno oko 200 kilograma, ova količina sja 65kg. manja, dok je 2007.godine zaplijenjeno 3,6 puta više, odnosno 484 kilograma.

Kokain

Gram kokaina je 50 eura

Kokaina je zaplijenjeno u 2009. God. 17 kilograma, to je za 30,8% više nego u 2008.god., kada je zaplijenjeno oko 13 kilograma

U toku 2009.god. policija je otkrila 31 grupu, koja se bavila trgovinom drogom

U Srbiji je u proteklih osam godina povećano korišćenje droga ne samo u gradovima nego i u manjim mjestima, a među zavisnicima je sve više mladih i pripadnika svih društvenih grupa

Istraživanja o korišćenju droga među građanima Srbije od 15 do 59 godina starosti su potvrdila da je marihuana najčešće korišćena droga koju je probalo 11 odsto građana, a zabeležena je i mala tendencija rasta upotrebe kokaina i sintetičkih droga.

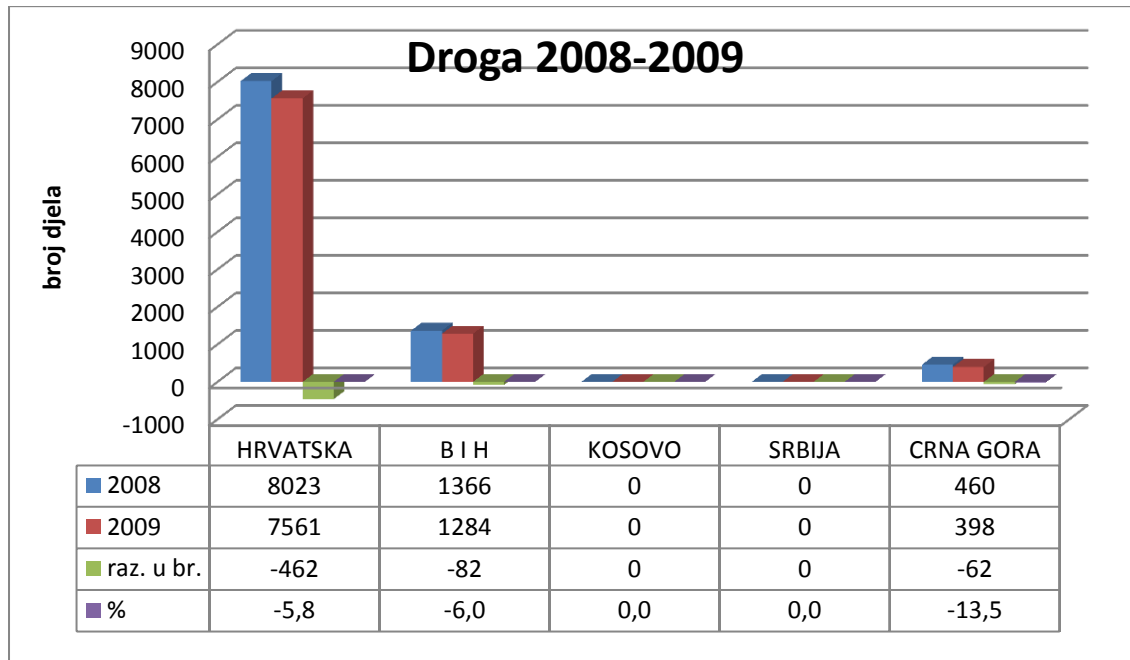
Presjek stanja u regionu

Upoređujući podatke za Crnu Goru, Hrvatsku i BiH, u 2009. godini se uočava smanjenje broja prijavljenih i otkrivenih krivičnih djela vezanih za opojne droge u odnosu na 2008. godinu.

Balkanska heroinska ruta

Prema podacima Interpola, 90 odsto opijumskog maka od koga se pravi heroin proizvede se u Avganistanu. Balkanska ruta je jedan od puteva kojima se heroin dalje krijumčari do krajnjeg odredišta - zemalja Zapadne Evrope. Ključna tačka ove rute jeste Turska. Odatle se grana u tri pravca: JUŽNI - preko Grčke, Albanije i Italije; CENTRALNI - preko Bugarske,

Makedonije, Srbije, Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Slovenije, Hrvatske i Italije ili Austrije; SEVERNI - preko Bugarske i Rumunije sve do Austrije, Mađarske, Češke, Poljske ili Nemačke.

Iz tabele se uočava da je u Republici Hrvatskoj 2009. godine prijavljeno i otkriveno 7561 krivično djelo vezano za opojne droge, što je u odnosu na 2008. godinu (8023), manje za 462 djela manje ili 5,8%. U BiH je 2009. godine prijavljeno i otkriveno 1284 ovih krivičnih djela, ili u odnosu na 2008. godinu (1366) manje za 82 djela ili 6,0%. Crna Gora u 2009. godini ima 460 otkrivenih i prijavljenih krivičnih djela vezanih za opojne droge, što je u odnosu na 2008. godinu (398) manje za 62 djela ili za 13,5%. Smanjenje broja otkrivenih i prijavljenih krivičnih djela vezanih za opojne droge u sve tri države ukazuje na negativan trend, što u narednom periodu zahteva veće angažovanje svih subjekata bezbjednosti na nacionalnom i regionalnom planu, jer se opšti okvir borbe protiv krijumčarenja i stavljanja u promet opojnih droga zasniva na nacionalnim ali i regionalnim naporima.

Da bi se uspješno moglo nositi sa ovim problemom društvo mora :

- **Uspostaviti ravnomjerno teritorijalno zastupljene centare za prevenciju i rehabilitaciju ovisnosti,**
- **stvoriti uslove za metadonsku terapiju i screening u zatvorskim ustanovama**
- **osigurati resocijalizaciju bivših ovisnika i zatvorenika-ovisnika u svim oblastima društva**
- **tehnički opremiti policajce angažovane na sprečavanju i suzbijanju zloupotrebe opojnih droga .**

- **Organizirati toksikološke laboratorije u Crnoj Gori, u kojima će se vršiti stručna vještačenja psihoaktivnih supstanci u tjelesnim tečnostima i tkivima čovjeka.**
- **Uvesti obaveznost testiranja vozača na zloupotrebu psihoaktivnih supstanci ,**

osigurati uslove za primjenu posebnih istražnih radnji u borbi protiv organizovanog krijumčarenja i organizovane preprodaje psihoaktivnih supstanci.

Droga predstavlja najveću prijetnju za društvo.

Laka dostupnost svih vrsta droge, po cijenama koje su sve niže, potražnja koja je i dalje velika, su faktori koji pogoduju razvoju svih vrsta nasilja i kriminala. Trgovina drogom, bez obzira na to koja je vrsta u pitanju, obezbjeđuje značajnu zaradu u svim fazama trgovine, od uzgajanja ili proizvodnje, preko uličnog dilovanja.

Organizovani kriminal se trudi da ojača svoje direktne veze sa prekomorskim dobavljačima, jer ukoliko se diluje veća količina koja je prošla kroz manje ruku (preko manjeg broja posrednika) da bi mnogostruko uvećao zarade.

Posledice se osjećaju u čitavom društvu, a najviše u zdravstvenoj zaštiti (povećanje broja zavisnika koje treba zbrinuti i rehabilitovati), porodičnom nasilju povezanom sa drogom, porastom sitnog kriminala (otimanje mobilnih telefona, torbica, porvala u stanove i ukće i td.) radi spirobavljanja potrobenog novca za drogu.

Blage kazne ohrabruju kriminalce svih nivoa da se uključe u posao sa drogom.

Udruživanje svih resursa društva je jedini način u borbi sa drogom

4. Organizovani kriminal i terorizam

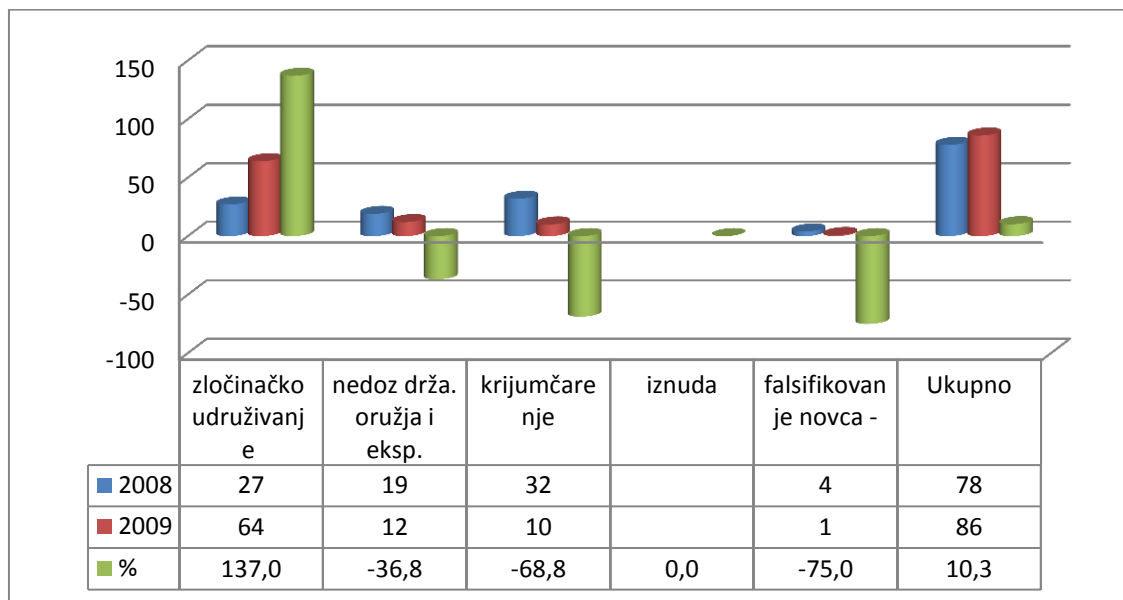
Crna Gora

Specijalnom tužiocu za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije Crne Gore je podnijeto 2009. godine 5 (2008. godine 8) krivičnih prijava protiv 77 (2008. godine 47) lica, zbog osnovane sumnje da su počinili 159 (2008. godine 87) krivičnih djela.

U strukturi otkrivenih delikata najbrojnija su krivična djela:

- zločinačko udruživanje - 64 KD,
- neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga - 44 KD,
- nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih naprava – 12 KD ,
- krijumčarenje – 10 KD,
- falsifikovanje isprave - 8 KD,
- krijumčarenje u pomaganju - 7 KD,
- prikrivanje – 5 KD,

- teška krađa u pomaganju - 4 KD,
- zloupotreba službenog položaja – 3 KD,
- falsifikovanje novca - 1 KD, i
- teška krađa - 1 KD.

Uporedni pregled djela organizovanog kriminala 2008-2009. godine u Crnoj Gori

Od 5 krivičnih prijava podnesenih Specijalnom tužiocu Crne Gore za borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije, 3 krivične prijave su podnijete za krivična djela zločinačko udruživanje i neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga izvršenih na organizovani način, i prikazane su u dijelu izvještaja koji obuhvata KD u vezi sa opojnim drogama.

Podnijete su **2** krivične prijave, protiv **24 lica**, koja su počinila **66 krivičnih djela** sa elementima organizovanog kriminala u vezi sa krijumčarenjem putničkih motornih vozila, kao rezultat realizacije policijskih akcija „Lasta“ i „Kapitol“. Oba slučaja se odnose na krivično djela zločinačko udruživanje u vezi sa krivičnim djelima krađe i krijumčarenja putničkih motornih vozila, falsifikovanjem isprava, nedozvoljenim držanjem oružja i zloupotrebom službenog položaja. U ovim slučajevima vođene su međudržavne zajedničke istrage u saradnji sa policijom i tužilaštvom Srbije (prijavljeno je 8 lica u Crnoj Gori i 6 lica u R. Srbiji), kao i u saradnji sa policijom Bosne i Hercegovine i Srbije kojom prilikom je prijavljeno 16 lica u Crnoj Gori:

U oblasti suzbijanja opšteg kriminala, terorizma i opšteg organizovanog kriminala, postupano je po 905 predmeta, od čega su 872 završena (procenat završenosti 96,3%).

Posebno se ističe drastičan broj povećanja krivičnih djela zločinačkog udruživanja, jer je u odnosu na 2008. godinu, kada je taj broj iznosio 27, u 2009. godini taj broj iznosi 64, ili povećanje za 137%. To prije svega ukazuje na trend pogoršanja i povećanje opasnosti od djelovanja organizovanih kriminalnih grupa koje su sklone izvršenju najtežih krivičnih djela, sve do najtežih krvnih delikata povezanih sa protivpravnim sticanjem materijalne i druge koristi. Takođe, zabrinjava i negativan trend povećanja krivičnih djela falsifikovanja novca (75,0%) i krijumčarenja (68%). U tom smislu se može izvesti ocena o ukupnom povećanju

broja izvršenih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala, time i većem stepenu ugrožavanja imovinske i svake druge bezbjednosti građana i države.

U Crnoj Gori takođe postoje grupe koje su u suštini labavo organizovane mreže, čiji se članovi udružuju oko jednog ili više istaknutih kriminalaca da bi izvršili određene kriminalne poduhvate .

Osnova udruživanja su porodične veze, poznanstvo iz škole, zatvora ili ranije kriminalne prošlosti. Veoma je bitna i ista nacionalna ili etnička pripadnost, posebno jer se radi o malim zajednicam ,gdje svako svakog poznaje i gdje se svako može lako provjeriti.

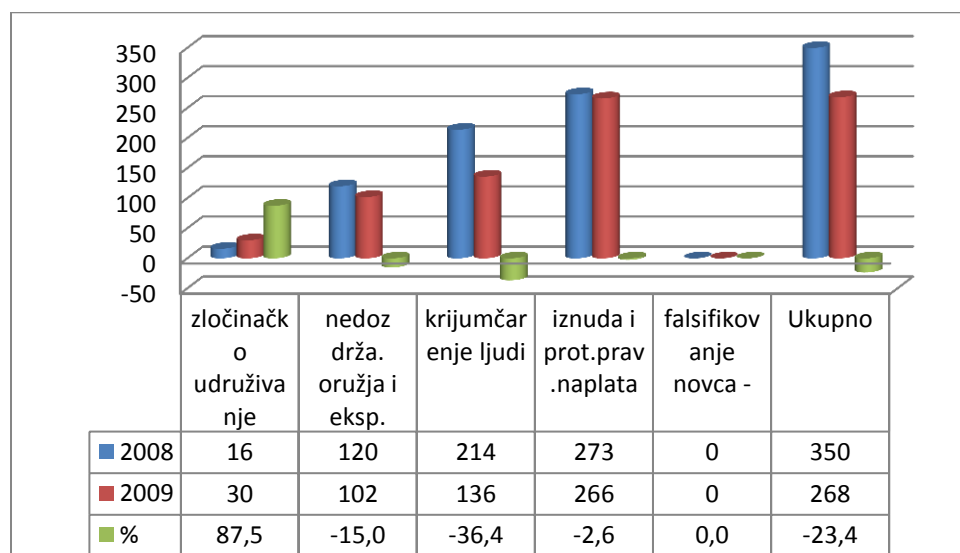
Međutim, otvorenost granica u Regionu je umanjila značaj nacionalne i etničke pripadnosti, kada se radi o tome ko je umiješan u koje poslove, kao i kada se radi o saradnji grupa čiji su članovi različitih nacionalnosti ili etničke pripadnosti.

Određeni broj kriminalaca ne smatra sebe članovima nijedne grupe, tako da pojedinci mogu biti uključeni u veliki broj podgrupa ,a samim tim uključeni i u veliki broj različitih kriminalnih poduhvata u bilo koje vrijeme.

Novac ili druge materijalne nagrade predstavljaju snažnu motivaciju za one koji su korumpirani, ali čini se da veliki broj otkrivenih korumpiranih odnosa nije bio motivisan samo novcem, već prijateljstvom i porodičnom lojalnošću.

Hrvatska

Organizirani kriminal čine uglavnom kaznena djela iznude, krijumčarenje ljudi preko državne granice, falsifikovanje novca, protivpravne naplate i nedopušteno držanje oružja. Spomenuta kaznena djela čine 85.0% organiziranog kriminala. Prijavljenih kaznenih djela organiziranog kriminala u 2009. godini bilo je 753, što je 29% manje nego u 2008. godini (1061).

Uporedni pregled djela organizovanog kriminala 2008-2009. godine u Hrvatskoj

Kao i u Crnoj Gori, i u Republici Hrvatskoj je uočljiv trend povećanja krivičnih djela zločinačkog udruživanja, i to sa 16 tih djela u 2008. godini na 30 u 2009. godini, što je povećanje za 85,0%. Što se tiče ostalih posmatranih krivičnih djela, zadržan je trend za falsifikovanje novca, dok je za krivična djela nedozvoljeno držanje oružja i eksploziva, iznude i protivpravnu naplatu i krijumčarenje ljudi trend pozitivan, odnosno broj djela je u padu 2009. godine u odnosu na 2008. godinu.

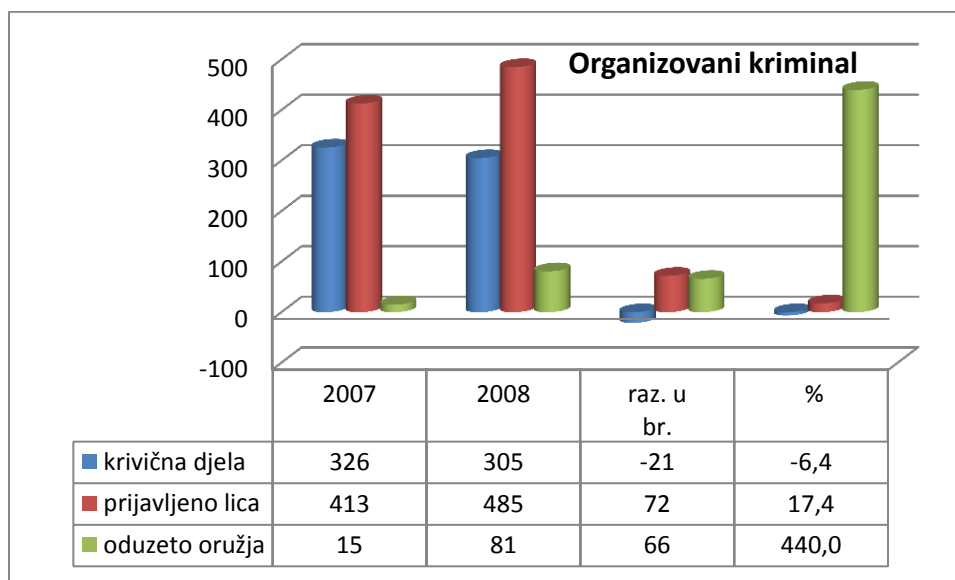
Bosna i Hercegovina

U podacima za BiH nije posebno tretirana problematika organizovanog kriminala.

Kosovo

Aktiviteti oko suzbijanja organizovanog kriminala

U toku 2008. godine, Direkcija protiv organizovanog kriminala, obuhvaćajući i oblasti droge i krijumčarenja, belježi pad broja krivičnih djela u uporedjenju sa 2007.godinom. U toku ovog perioda prijavljeno je 305 slučajeva sa 485 pritvorenih lica, dok u toku 2007 godine prijavljeno je 326 slučajeva sa 413 pritvorenih lica. Zaplijenjeno je 81 komad oružja i 137.000 euta, u 2008. godini

Što se tiče trgovine ljudima prijavljeno je 25 žrtava trgovine (16 albanskisa Kosova, 4 moldavke, 3 albanke iz Albanije, 1 bugarka i 1srpkinja).

Srbija

U oblasti organizovanog kriminala u Republici Srbiji otkriveno je sedam organizovanih kriminalnih grupa sa ukupno 111 članova, od kojih je 86 lišeno slobode. Ukupno pribavljena imovinska korist djelovanjem ovih grupa je preko 320 miliona dinara i 4,5 miliona evra, a pričinjena imovinska šteta oko 370 miliona dinara.

U oblasti organizovane distribucije falsifikata novca, otkrivena je organizovana kriminalna grupa od 13 lica (6 lišeno slobode) koja je u 2008. i 2009. godini na teritoriji Republike Srbije i Evropske unije pustila u opticaj nekoliko stotina hiljada falsifikovanih evra, a zaplijenjeno je 2.160 falsifikovanih novčanica u apoenu od 100 evra. Grupa je falsifikate ovih novčanica distribuirala u zemljama EU preko Crne Gore i Federacije BIH. Pored toga, otkrivena je i štamparija novca u Vršcu i uhapšena grupa od pet lica koja je izrađivala falsifikate u apoenima od 1.000 dinara (izradili oko 250 novčanica) i stavljala ih u opticaj na teritoriji Republike Srbije. Izdvaja se i zaplijena 10.522 lažnih novčanica u apoenima od 100 USD, tokom sprovođenja akcije „Morava“ u Beogradu. Povećano je otkrivanje krivičnih djela falsifikovanja novca za 11% (sa 247 u jedanaest mjeseci prošle na 274 u istom periodu ove godine), kao i broj zaplijenjenih falsifikovanih novčanica i to za četiri puta (sa 3.876 na 15.842).

U oblasti narkokriminala, kao jednom od najzastupljenijih oblika organizovanog kriminala, otkriveno je 28 narko grupa različitog nivoa i stepena organizovanosti, sa ukupno 133 člana od kojih je 118 uhapšeno. Organizovani narkokriminal u ovoj godini karakteriše krijumčarenje kokaina, zbog čega su preduzete intenzivne mjere koje su, između ostalog, rezultirale otkrivanjem petočlane grupe koja se bavila krijumčarenjem ove vrste droge iz Južne Amerike (Paragvaja) u Srbiju (zaplijenjeno 3 kg kokaina čija je ulična vrijednost 500,000 evra), kao i otkrivanjem ogranka transnacionalne kriminalne grupe koja je kokain krijumčarila iz Južne Amerike u Srbiju i zemlje Zapadne Evrope preko luka u Španiji, Italiji, Belgiji i Holandiji (uhapšena tri lica u Beogradu, a u višemjesečnim akcijama na razbijanju ove grupe na teritoriji Evrope i Latinske Amerike zaplijenjena su 274 kg kokaina). Veće količine kokaina zaplijenjene su u Novom Sadu (1.9 kg) i na GP Gradina (5.5 kg).

Otkrivena međunarodna kriminalna grupa koja se bavila krijumčarenjem modifikovane marihuna (skank) iz Albanije preko Crne Gore u Srbiju, gdje je skladištena za dalju distribuciju u BIH, Hrvatsku, Sloveniju, Italiju i druge zemlje Zapadne Evrope. Zaplijenjeno je oko 60 kg „skanka“ (32,9 kg na području Niša i oko 27 kg na GP Šid na izlazu iz Srbije). Pored toga, u samo dvije odvojene akcije oduzeto je ukupno 15 kg hašiša, što je jedna od najvećih zaplena ove vrste droge od 1944. godine. U jednoj od ovih akcija presječen je kanal kojim je hašiš krijumčaren iz Holandije.

U periodu od januar-novembar 2009. godine realizovano je 5,097 zaplena i oduzeto ukupno 1,25 tona opojne droge i 21.748 komada narkotika. Zaplijenjeno je 135 kg heroina,

preko tona marihuane, 17 kg kokaina, 16 kg hašiša, preko 5 kg ekstazija, oko 7 kg amfetamina, i preko 21 kg ostalih narkotika. Pored toga, zaplijenjena su i 2.474 komada ekstazija i 18.440 komada ostalih narkotika. U poređenju sa istim periodom prošle godine, **zaplijenjena je veća količina kokaina za 64%** (15 puta veća količina hašiša i višestruko veća količina ekstazija).

U oblasti krijumčarenja, trgovine i ilegalnog posjedovanja vatrenog oružja, s obzirom da predstavlja izvor nasilničkog kriminala i oblast koju karakteriše element organizovanost, došlo je do povećanja otkrivenih krivičnih djela za 5.5% (sa 1.696 na 1.790 krivičnih djela). Zaplijenjeno je 1.660 komada oružja, 112 ručnih bombi, i preko 19.600 komada municije, 22 eksplozivne naprave i 8,7 kilograma eksploziva.

Ilegalno prebacivanje albanskih državljana preko teritorije Srbije u zemlje EU (grupa je prokrijumčarila 53 albanska državljana i ostvarila korist od 200,000-300.000 evra). Akcija je sprovedena u saradnji sa MUP Federacije BiH i uz podršku i koordinaciju SECI centra i INTERPOL-a. Izdvaja se i hapšenje 17 članova međunarodne organizovane kriminalne grupe koja je od decembra 2008. godine do aprila 2009. godine ilegalno prebacivala kineske državljanke preko Srbije i Republike Makedonije u Grčku i zemlje EU. Na osnovu podataka i dokaza prosljeđenih od MUP Srbije, na teritoriji Republike Makedonije je uhapšeno 13 članova. Akcija je izvedena uz koordinaciju SECI centra.

U oblasti organizovanog imovinskog kriminala otkriveno je 12 organizovanih kriminalnih grupa sa 78 članova.

Uhapšena je:

- osmočlana organizovana kriminalna grupa oformljena sa ciljem vršenja razbojništva, među kojima je i neposredni izvršilac teškog ubistva policijskog službenika Grandić Vladimira (11.04.2009. godine na Novosadskom putu) prilikom potjere za članovima ove grupe posle izvršenog razbojništva u zrenjaninskoj zlatari;
- devetočlana grupa koja je vršila razbojništva u bankama, poštama i mjenjačnicama na području AP Vojvodina, oštetivši ih za ukupno 13,5 miliona dinara;
- četvoročlana kriminalna grupa državljana BiH koja je u drugoj polovini 2008. godine. I u prvih šest mjeseci 2009 godine je izvršila seriju teških krađa u poštama, mjenjačnicama, kazinima i nad transportima novca na području Beograda, Užica i Sremske Mitrovice;
- grupe od 8 članova (tri državljanina BiH) koja je vršila razbojništva u bankama, zlatarama, kazinima i poslovnim objektima u Srbiji, BiH i drugim evropskim zemljama;
- sedmočlane grupe koja je vršila krađu putničkih vozila i prebacivala ih u Crnu goru radi prodaje ili vraćala vlasnicima uz novcanu nadoknadu itd.
- Otkrivene su četiri organizovane grupe koje su se bavile raznim oblicima kriminala, čija su 34 člana lišena slobode, u Srbiji, BiH i Hrvatskoj.

U Srbiji djeluje 36 organizovanih kriminalnih grupa sa oko 350 članova i još 360 "bezbednosno interesantnih lica",

Najveći broj organizovanih kriminalnih grupa (cca.60%)u Srbiji trguje drogom, a većina njih se bavi i ubistvima, ucjenama, otmicama, iznudama i organizovanim falsifikovanjem novca i hartija od vrednosti.

Organizovane kriminalne grupe u Srbiji saraduju sa kriminalnim grupama u regionu , ta saradnja se odvija bez obzira na etničku pripadnost kriminalaca.

Region

Najveći broj kriminalnih aktivnosti je direktno ili indirektno povezan sa materijalnom koristi, i veoma je teško procijeniti pojedinačnu i ukupnu zaradu kriminalaca. Prilikom donošenja odluka kriminalci procjenjuju odnos zarade i rizika, troškove (vezane za objekte, robe i usluge, kao što su skladišta, vozila, lažne pasoše i korumpirane službenike), moraju voditi računa o pouzdanosti i lojalnosti kriminalaca sa kojima saraduju, ali takođe procjenjuju prilike i mogućnosti koje im se ukažu za izvršavanje krivičnih djela.

Poput svakog poslovnog čovjeka, kriminalac stalno traži nove prilike za zaradu, koristili uočene slabosti u kontroli, ili propuste, stvara infrastrukturu.

Teška krivična djela nije moguće izvršiti bez kriminalne saradnje i infrastrukture, kontakata i saradnika , koji će ili zajedno izvršiti neko krivično djelo, ili pružiti neophodnu logističku podršku

Ova potreba za saradnjom predstavlja osnovu za formiranje kriminalnih grupa.

Većina teških kriminalnih poslova je kompleksna i zahtijeva planiranje:

- **sakupljanja podataka**

o slabim tačkama potencijalnih žrtava, i otkrili prilike i mogućnosti za izvršene kriminalnih poduhvata.

Za skupljanje informacija neki kriminalci (ne veliki broj) koriste tehnike nadzora . Ostali da bi sakupili informacije su u dosluhu sa poslovnim ljudima i zaposlenima iznutra, koje plaćaju ili ih ucjenom primoravaju da daju informacije

- **komunikacija**

koja mora biti ili u potpunosti tajna ili dovoljno komplikovana za dešifrovanje kako bi se izbjeglo da policija dođe do informacija o planiranim aktivnostima ili dokaza da je određen zločin izvršen.

- **nalaženje i regrutovanje**

stručnjaka iz oblasti falsifikovanja (dokumenta ,pasoši, vozačke dozvole, saobraćajne dozvole), oružja (vatreno oružje treba popraviti, vazdušne pištolje prepraviti tako da mogu da koriste bojevu municiju) i municije (oružare), hemije, mehanike (treba promijeniti fabrički broj motora određenog vozila, staviti lažne registarske tablice), računovodstva, informatike, ljudi koji imaju pristup određenim robama, poput vatrenog oružja ili lažnih pasoša , objektima, kao što su sigurne kuće, koji su im potrebni za skrivanje ljudi i novca

Grupa oružanih pljačkaša može biti umiješana u:

- posjedovanje i upotrebu vatrenog oružja (zbog prijetnje i zastrašivanja),
- korupciju (zbog dobijanja informacije «iznutra»),
- krađu vozila (zbog vozila za bjekstvo),
- podmetanje požara (zbog paljenja vozila i uništavanja dokaza) i
- kidnapovanje (da bi natjerali vozača otegot vozila da ih odveze na drugo mjesto),
- falsifikovanje (ličnih dokumenata zbog otvaranja lažnih bankovnih računa preko kojih bi se vršilo pranje novca).

U slučaju pljačke vrijednosnih pošiljki, krađa vozila obično znači davanje kriminalcima više vremena za bjekstvo i pljačku tovara na bezbijeđnijoj lokaciji.

Dok se reforma sektora bezbijeđnosti izvodi nezadovoljavajućom brzinom u Regionu se ubrzano razvijaju organizovani kriminal «posljednje generacije».

Karakteristike organizovanog kriminala «posljednje generacije» su:

- stroga hijerarhija kriminalnih organizacija zamenjena je strukturom labavijeg tipa, u kojoj je povezanost mnogo manje uočljiva. Takva struktura obezbjeđuje kriminalnoj organizaciji opstanak u slučaju da jedan njen dio bude otkriven i uništen.
- one lako sele svoje aktivnosti iz oblasti u oblast, bježeći od rizika da budu otkrivene i orijentišući se ka poslovima koji donose veću zaradu a manji rizik.
- transnacionalnog su karaktera, otvorenost granica je umanjila značaj nacionalne i etničke pripadnosti, kada se radi o tome ko je umiješan u koje poslove i u kojoj državi, kao i kada se radi o saradnji grupa čiji su članovi različitih nacionalnosti ili etničke pripadnosti.

Zbog nedostataka adekvatnih podataka, teško je izraditi preciznu sliku kako organizovani kriminal funkcionišu,

Da bi dobili adekvatne podatke i uradili korektne analize potrebno je napraviti nekoliko koraka.

Prvi korak je:

- da se nacionalne statistike saglase o nomenklaturi podataka (jer sve promjenljive moraju biti identične).
- Odrede oblasti za analizu i način analize,

Drugi korak je :

- da analitičko odjeljenje mora da prati razvoj slučaja od prijema podataka do zaključenja slučaja .

- da se kategorizacija slučaja vrši na kraju istarge (određeni slučaj je organizovani ili neka druga vrsta kriminala ne smije biti određen odmah već na kraju istrage).

Organizovani kriminal se kao hobotnica širi regionom hraneći se novcem zarađenim drogom,oružjem,pljačkom i trgovinom ljudma.osnova borbe sa organizovanim kriminalom je zaustavljanje pranja novca i oduzimanje imovine stečene kriminalnim aktivnostima

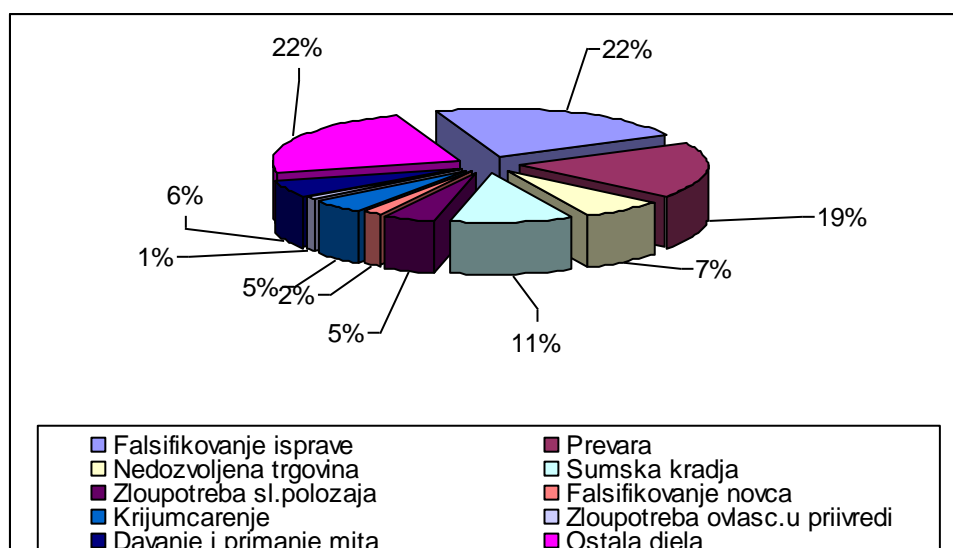
5. Privredni kriminalitet

Crna Gora

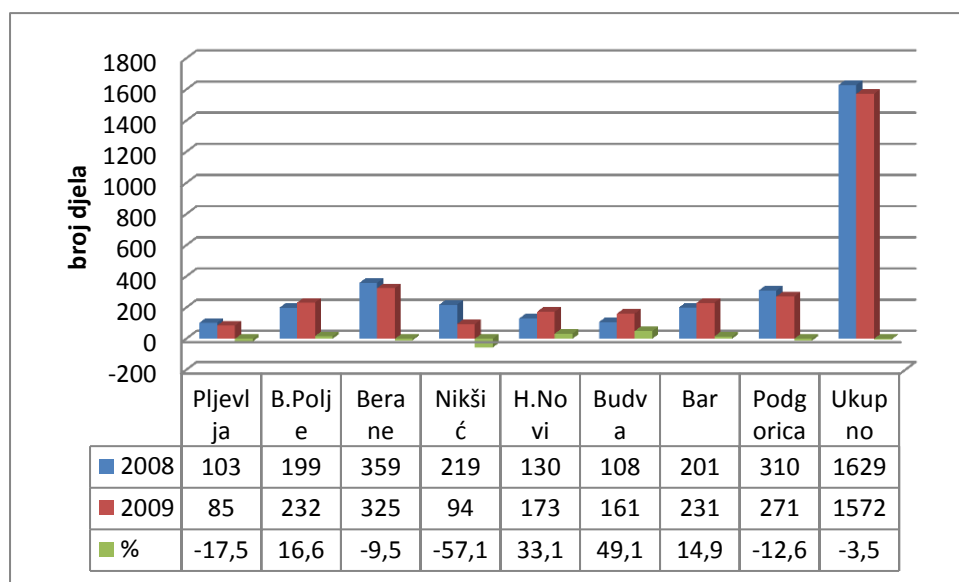
U 2009. godini registrovano je smanjenje broja krivičnih djela u ovoj oblasti za 3,5%, kao i materijalne štete za 3,7%. Otkrivena su **1.572** (1629) krivična djela, koja su nadležnim tužiocima procesuirana sa **1.139** (1101) krivičnih prijava. Tim prijavama su obuhvaćena **1.252** (1326) lica, među kojima je 280 povratnika.

U 2008.godini, u oblasti privrednog kriminaliteta, otkriveno je i procesuirano **1.629** (2.052) krivičnih djela, što je u odnosu na 2007. manje za **20,6%**. U ukupnom broju krivičnih djela ovi delikti su zastupljeni sa 19,7%.

Pokrenute su dvije finansijske istrage u saradnji sa nadležnim tužiocima koje se odnose na predmete u kojima su prethodno protiv odgovornih lica podnijete krivične prijave.

Najveći broj privrednih delikata je registrovan na području nadležnosti PJ Berane - 325 djela ili 20,7%, zatim PJ Podgorica (17,2%), PJ Bijelo Polje (14,8%), PJ Bar (14,7%), PJ Herceg Novi (11%), PJ Budva (10,2%), PJ Nikšić (6%) i PJ Pljevlja (5,4%).

Privredni kriminal po podružnicama

Upoređujući broj delikata registrovanih po podružnim jedinicama za 2008. i 2009. godini. Konstatujemo ekstremni rast broja ovih djela u Budvi(49.1%) i ekstremni pad u Nikšiću(57.1%).

Procesuirano je 27 krivičnih prijava protiv 28 pravnih lica za 29 krivičnih djela, shodno Zakonu o odgovornosti pravnih lica. Broj procesuiranih krivičnih djela u odnosu na 2008. godinu je veći za 16, kao i broj obuhvaćenih pravnih lica za 19.

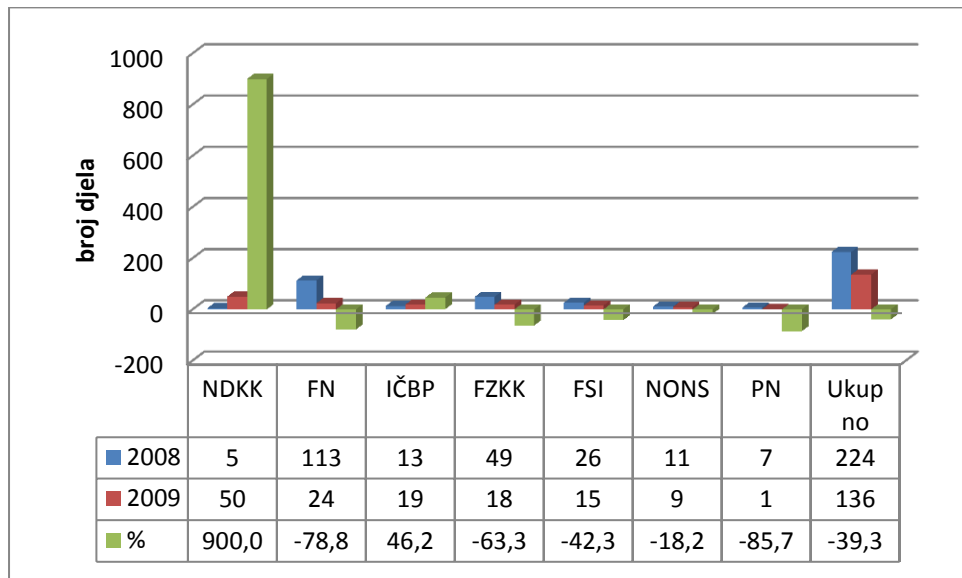
Ukupna materijalna šteta prouzrokovana krivičnim djelima privrednog kriminaliteta iznosi **12.058.336 eura i 11.000 dolara** i značajno je manja od materijalne štete u uporednom periodu (2008. godina – 19.368.843 eura) i posebno u odnosu na 2007.godinu, kada je prijavljena materijalna šteta u iznosu od oko 32 miliona eura.

U strukturi registrovanih krivičnih djela privrednog kriminaliteta izdvajamo djela koja su interesantna za našu procjenu:

- neosnovano dobijanje i korišćenje kredita – 50 djela (5)*
- falsifikovanje novca – 24 djela (113)
- izdavanje čeka bez pokrića – 19 djela (13),
- falsifikovanje i zloupotreba kreditnih kartica – 18 djela (49),
- falsifikovanje službene isprave – 15 djela (26),
- (navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja – 9 djela (11)
- pranje novca – 1 djelo (7)

*

()*2008. godina

Legenda: 1/ (NDKK) neosnovano dobijanje i korišćenje kredita; 2/ (FN) falsifikovanje novca; 3/ (IČBP) izdavanje čeka bez pokrića; 4/ (FZKK) falsifikovanje i zloupotreba kreditnih kartica; 5/ (FSI) falsifikovanje službene isprave; 6/ (NONS) navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja; 7/ (PN) pranje novca.

Karakteristični slučajevi:

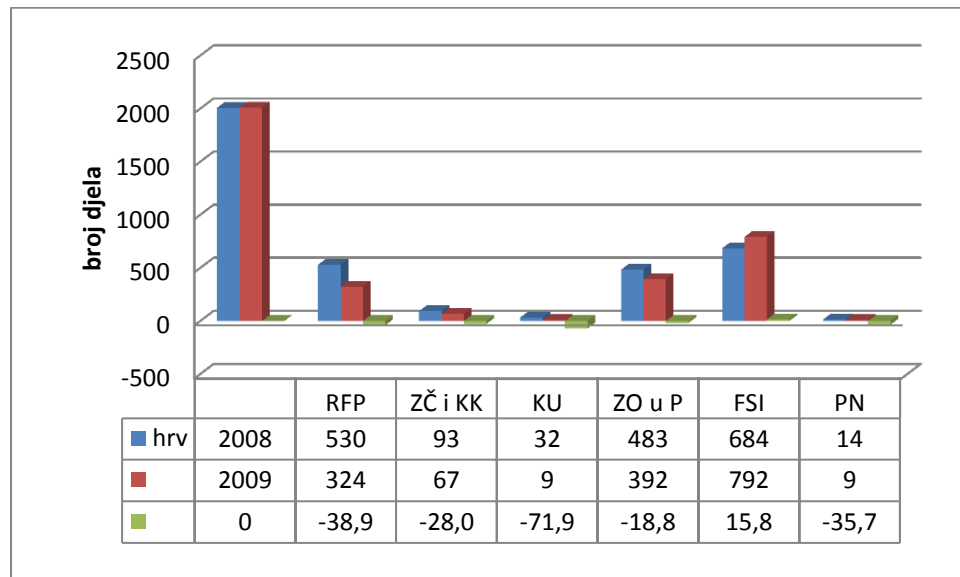
- Podnijeto 50 krivičnih prijava protiv 50 lica zbog osnovane sumnje da su počinili **KD neosnovano dobijanje i korišćenje kredita i druge pogodnosti**, na način što su lažnim prikazivanjem činjenica i njihovim prikrivanjem na svoja imena dobijali kredite kod MFI «Agroinvest» u Baru koje su ustvari podizali za druga lica iako za to nijesu ispunjavali uslove, te su tako dobijene kredite iskoristili za drugu namjenu od one za koju je kredit odobren, a da obaveze po predmetnim kreditima nijesu izmirili. Materijalna šteta iznosi 100.000 eura.

U oblasti privrednog kriminala, zadužena su 552 predmeta, od kojih je završeno 520 ili 94,2%.

Hrvatska

Kaznenih djela **privrednog kriminaliteta** prijavljeno je manje za 1.6 % nego u prethodnoj godini. Najbrojnija kaznena djela su izbjegavanje carinskog nadzora, zlouporaba položaja i ovlaštenja, falsifikovanje službene isprave, prevara uposlovanju, zlouporaba ovlašćenja u poslovanju I računarska prevara.

Koruptivnih kaznenih djela prijavljeno je manje za 14.8 posto

RFP Računarski falsifikati I prevare
 ZČ I KK Zloupotreba čekova i kred. kartica
 KU Kamataški ugovori
 ZO u P Zloupotreba ovlašćenja u privredi
 FSI Falsifikovanje službene isprave
 PN Pranje novca

U Hrvatskoj je evidentan pad za ova djela osim u oblasti falsifikovanja službenih isprava, gdje se bilježi rast od 15,8%.

Bosna I Hercegovina

Federacija

U oblasti privrednog kriminala, po njihovoj klasifikaciji dajemo pregled krivičnih djela :

- **Krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnost platnog prometa**

U izvještajnom periodu registrovana su 172 krivična djela ove vrste, što u odnosu na 2008. godine čini porast za 16 krivičnih djela (ili 10,3%). Za izvršenje ovih krivičnih djela prijavljena su 193 lica, među kojima je 29 povratnika i jedan maloljetnik.

Struktura ovih krivičnih djela je sljedeća: **117 krivičnih djela „ neosnovano dobijanje i korišćenje kredita**

„, više za **25 (ili 27%) nego u 2008. godini**, 13 krivičnih djela „Prevara u privrednom poslovanju“, više za sedam (ili 166%), osam krivičnih djela „Nedozvoljena trgovina“, više za jedno, **13 krivičnih djela „Prevara u privrednom poslovanju“, više za sedam (ili 166%), šest „ falsifikovanje i zloupotreba kreditnih kartica “itd.**

- **Krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti**

U toku 2009. godine registrovano je 197 krivičnih djela iz ove oblasti, što je u odnosu na 2008. godinu više za 11 krivičnih djela (ili 6%). Za ova djela su prijavljena 243 lica, među kojima je 20 povratnika u vršenju krivičnih djela.

Najbrojnija krivična djela su: „**Zloupotreba položaja ili ovlaštenja**“ – **118, (manje za dva krivična djela ili 1,7%)**; „Nesavjestan rad u službi“ – 40, (više za 16 ili 66,6%); „Pronevjera u službi“ – 12, (manje za četiri ili 33,3%); „ **falsifikovanje službene isprave** “ – **16, (više za dva krivična djela ili 14,3%), itd.**

- **Krivična djela protiv sistema elektronske obrade podataka**

Ova vrsta krivičnih djela je kao pojava relativno nova i nepoznata u radu naših službi sigurnosti, te zahtijeva neophodno obrazovanje policijskih službenika, a u cilju njenog efikasnog suzbijanja.

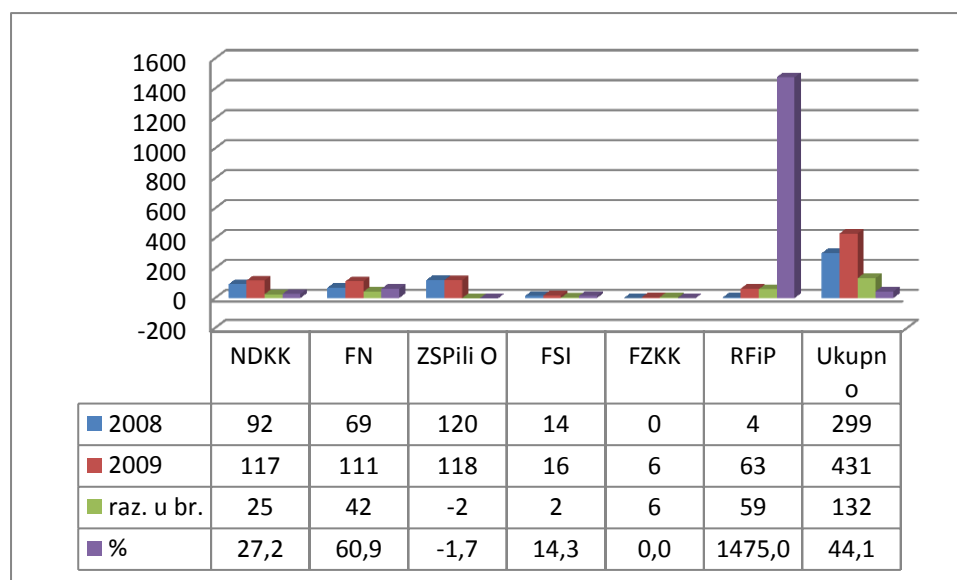
U toku 2009. godine registrovano je 138 djela iz ove oblasti, što u odnosu na 2008. godinu, kada je registrovano samo sedam djela, predstavlja alarmantan porast.

Za izvršenje ovih djela prijavljeno je 359 lica, prošle godine devet, među kojima je 65 maloljetnika, šest povratnika.

Najbrojnija su krivična djela „Neovlašteni pristup zaštićenom sistemu i mreži elektronske obrade podataka“ – 69 djela, „**Računarski falsifikati I prevare**“ – **63 djela**, tri djela „Oštećenje računarskih podataka i programa“, dva dijela „računarske sabotaze“ i jedno djelo „Ometanje rada sistema i mreže elektronske obrade podataka“.

U strukturi registrovanih krivičnih djela privrednog kriminaliteta izdvajamo djela koja su interesantna za našu procjenu:

- neosnovano dobijanje i korišćenje kredita -117 djela(92) (NDKD)
- falsifikovanje novca –111 djela (69) (FN)
- zloupotreba položaja ili ovlaštenja – 118 djela, (120) (ZSPili O)
- falsifikovanje službene isprave – 16, djela (14), (FSI)
- falsifikovanje i zloupotreba kreditnih kartica -6 djela(0) (FZKK)
- računarski falsifikati I prevare – 63 djela(4) (RF i P)

Pregled djela privrednog kriminala u Federaciji

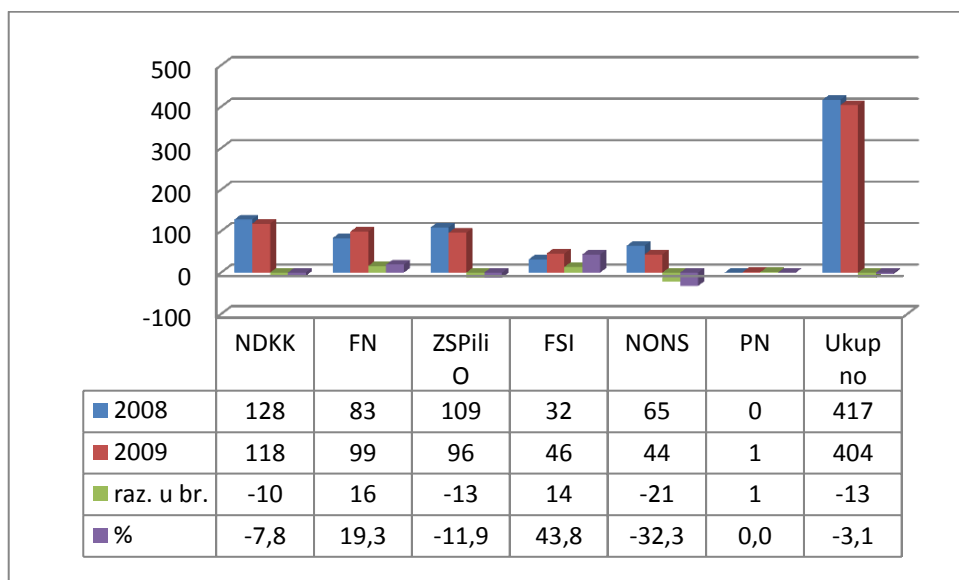
Republika Srpska

Prijavljeno je 661 krivično djelo **privrednog kriminala**, tužilaštvima podnešena 503 izvještaja o počinjenim krivičnim djelima, te prijavljen 681 počinitelj. Broj krivičnih djela je veći za 2,7%, broj izvještaja veći za 12,8%, a broj prijavljenih lica također veći za 12,0%.

U strukturi registrovanih krivičnih djela privrednog kriminaliteta izdvajamo djela koja su interesantna za našu procjenu:

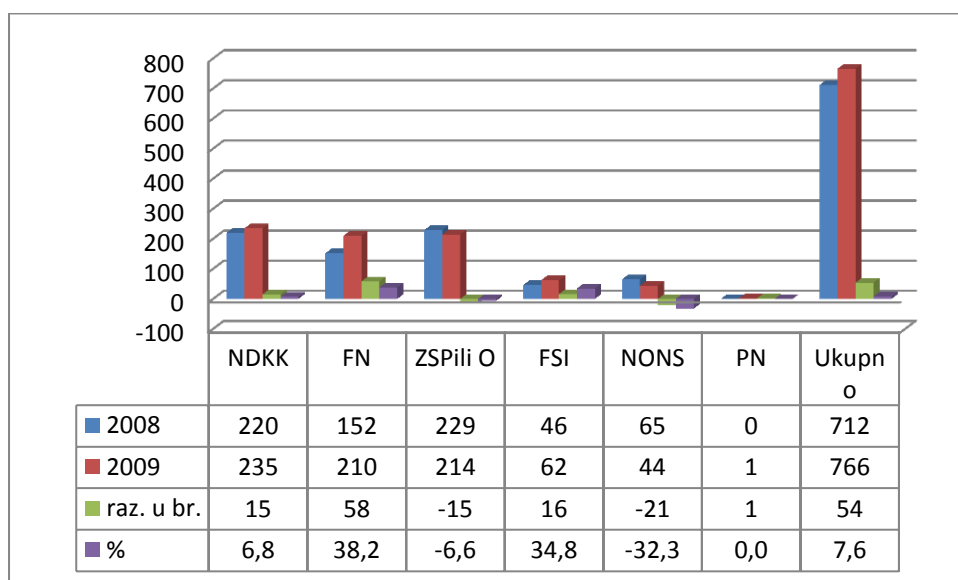
- neosnovano dobijanje i korišćenje kredita – 118 djela (128) (NDKD),
- falsifikovanje novca (FN) – 99 djela (83),
- zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja (ZSPili O) - 96 djela (109),

- falsifikovanje ili uništ. službene isprave (FSI) – 46 djela (32),
- navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja (NONS) – 44 djela (65),
- pranje novca (PN) – 1 djelo (0).

Pregled djela privrednog kriminala u Republici Srpskoj

U Republici Srpskoj bilježimo porast falsifikovanja ili uništ. službene isprave od 43,8% i falsifikovanje novca od 19,3%, dok je evidentan pad djela neosnovanog dobijanja i korišćenja kredita od 32,3%.

Pregled djela privrednog kriminala u B i H

NDKD	- neosnovano dobijanje i korišćenje kredita –
FN	- falsifikovanje novca –
ZSP ili O	-zloropotreba službenog položaja ili ovlaštenja–
FSI	-falsifikovanje ili uništ. službene isprave –
NONS	-navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja –
PN	-pranje novca –

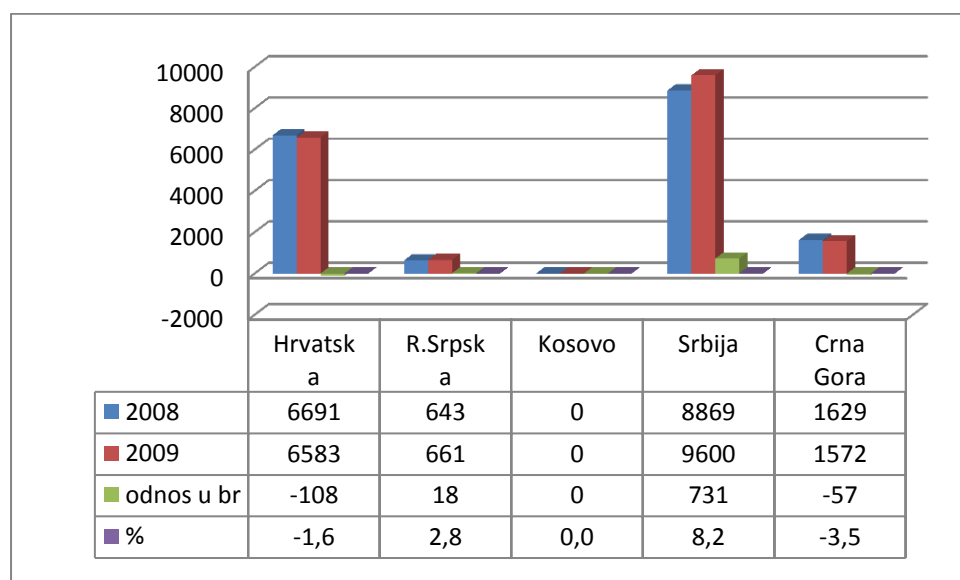
Srbija

U oblasti privrednog kriminala – otkriveno je 9600 krivičnih djela ili 8.2% više(8869). Povećano je otkrivanje težih krivičnih djela privrednog kriminala i to:

- Zloropotreba službenog položaja
- Zloropotreba ovlaštenja u privredi
- Prevara u poslovanju
- Falsifikovanje službene isprave i dr.

Komentar:dfbdfbdsf

Region

Uporedni podaci za privredne delikte u regionu 2008-2009

Kompjuterski criminal obuhvata **hakersianje** ili drugo povezivanje sa **kompjuterskom mrežom i internet**.

Ovo je relativno novi vid kriminalnih aktivnosti na ovom području i treba obratiti pažnju na zaštitu kompjuterskih mreža od upada spolja i specijalno zaštititi svaki terminal(u spoljinm zgradama ili ekspoziturama) od neovlaštenog korištenja(upada u bazu podataka sa tog terminala).

Falsifikovani novac

Ukupna vrijednost lažnih novčanica neznatno povećala iako i dalje ostaje izuzetno mala u odnosu na vrijednost originalnih novčanica u opticaju. **Kompjuteri i prateća tehnologija**,su povećali broj kriminlaaca koji su sposobni da se uključujuće u ovaj vid kriminalnih aktivnosti.. Količina otkrivenih falsifikovanih novčanica eura je mala , mala je i količina falsifikovanih novčanica tako dobre izrade da može proći neprimijećena u svakodnevnom opticaju ,što navodi na zaključak da su poboljšane zaštitne odlike eura djeluju odvrćajuće na falsifikatore.

Posebno treba obratiti pažnju da se procedura za provjeru novca sprovodi u svim slučajevima u kojima postoji i najmanja sumnja u ispravnost novčanice.

Falsifikovanje i zloupotreba kreditnih kartica je krivično djelo koje obuhvata krađu svih tipova kartica od vlasnika, lažne aplikacije i lažne kupovine (kupovine bez kartice) putem telefona i **preko interneta**, koristeći podatke koji su obično ukradeni, skidanje (kopiranje) podataka sa kartica ili kupovina sa lažnim karticama.Pojedinci ili kriminalne grupe ovo ostvaruju:

- krađom podataka sa kartica na veliko, iz **baza podataka**
- falsifikovanjem ili **dupliranjem kartica** (oprema se može nabaviti preko interneta),
- koristeći podatke sa kartice koji su obično uzeti sa **odbačenih priznanica**,
- upotrebom **priznanica iz bankomata** kako bi se saznali podaci sa kartice

Preporučujemo da se angažuju pojedinci i kompanije koji razumiju rizike iz ove oblasti,i da se preduzmu preventivne i zaštitne mjere po njihovoj preopruci i u skladu sa mogućnostima.

Pranje novca

Zuastavljanjem pranja novca dovodimo da kriminalci **nemaju materijalne koristi** od svojih zločina,nemaju sa čime da **plate saradnike i insajdere** i na kraju nemaju ni sredstava koja bi uložili u **dalje kriminalne aktivnosti**.

U 2010.god. očekujemo porast broja krivičnih djela kompjuterskog kriminala i falsifikovanja i zloupotrebe kreditnih kartica.

6. Javni red i mir

Crna Gora

Registrovano je 2.198 prekršaja, što je za 72 prekršaja ili 3,17% manje nego u 2008.godini (2.270).

Prekršaji su izvršeni od strane 3.308 lica, što je za 55 lica ili 1,64% manje nego u 2008.godini (3.363 u 2008.god) , od kojih su 457 povratnici u vršenju prekršaja(443 u 2008.god.)

Pregled izvršenih prekršaja JRM

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Fizički napad	1163	1100	1086	1081	1128
Pucanje na javnom mjestu	24	13	36	62	78
UKUPNO	1187	1113	1122	1143	1206

Od ukupnog broja prekršaja JRM 1206 ili 54,9% otpada na fizički napad i pucanje na javnom mjestu.Ova dva prekršaja u Crnoj Gori bilježe porast od 63 ili 5,5% u odnosu na 2008.godinu.

Prema mjestu izvršenja, najviše prekršaja izvršeno je na ulicama i trgovima - 1.022 (1.088 u 2008.god),

Najviše prekršaja je izvršeno u vremenu od 12,00 do 24,00 časa – 1425 (1362 u 2008.god) prekršaja.

Po načinu izvršenja, najviše prekršaja - 1.580 (1.612 u 2008.god) izvršeno je pojedinačno.

Prekršaji (2.198) su izvršeni od strane **3.308** (3.363 u 2008.god) lica, od kojih su 204 (215 u 2008.god) stranci i lica sa statusom raseljenih, a ostali su državljani Crne Gore.

Po starosnoj strukturi, 2187(2185 u 2008.god) ili 44,37% su lica starosti od 18 do 40 godina.

Od ukupnog broja izvršilaca, 529 (609 u 2008.god) ili 15,99% su pri izvršenju prekršaja bili pod uticajem alkohola, dok su 457 (443 u 2008.god) ili 13,81% povratnici u izvršenju prekršaja.

Javna okupljanja

U Crnoj Gori je održano **3.182** (3.665 u 2008.god.) **javnih okupljanja**, na kojima je prisustvovalo **1.189.330** (1.369.213 u 2008.god.) građana.

- **2.240** (2.718 u 2008.god.) imalo je **sportski karakter**, na kojima je prisustvovalo **642.420** (652.693 u 2008.god.) građana,
- **187** (271 u 2008.god.), na kojima je prisustvovalo **267.670** (449.770 u 2008.god.) imalo je **kulturni karakter**,
- **137** (152 u 2008.), na kojima je prisustvovalo **88.470** (65.160) građana imalo je **vjerski karakter**
- **618** (524 u 2008.) javnih okupljanja, koja su imala **neki drugi karakter**, prisustvovalo je **190.770** (201.590) građana.

Hrvatska

Registровано je 27902 prekršaja, što je za 560 prekršaja ili 1,97% manje nego u 2008. godini.

Prekršaji su izvršeni od strane 39755 lica, što je za 358 lica ili 0,89% manje nego u 2008. godini (40113 u 2008.god) , od kojih su 6854 povratnici u vršenju prekršaja (7324 u 2008.god.).

Pregled izvršenih prekršaja JRM

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Fizički napad	7943	7200	7256	6708	6407
Pucanje na javnom mjestu	186	212	198	183	159
UKUPNO	8129	7412	7454	6891	6566

Od ukupnog broja prekršaja JRM 6566 ili 23,5% otpada na fizički napad i pucanje na javnom mjestu. Ova dva prekršaja u Hrvatskoj bilježe pad od 325 ili 4,7% u odnosu na 2008. godinu.

Prema mjestu izvršenja, najviše prekršaja izvršeno je na ulicama i trgovima - 14686 (ili 52,6%), (14783 u 2008.god),

Po načinu izvršenja, najviše prekršaja - 20113 (20715 u 2008.god) izvršeno je **pojedinačno**.

Od ukupnog broja prekršaja, 9999 (10265 u 2008.god) ili 35,84% su izvršeni pod **uticajem alkohola**.

Javna okupljanja

U Hrvatskoj je održano **19.812 javnih okupljanja**, što je za 22,7% više nego u 2008. God. (16.145 u 2008.god.).

Pregled javnih okupljanja

	Prijavljeno	Zabranjeno	Odloženo	Prekinuto
2008.god.	16145	3	268	22
2009.god.	19812	10	318	27
+/- %	+22.7	+233.3	+18.7	+22.7

Bosna i Hercegovina

Federacija

Registровано je 18.846, što je za 1392 prekršaja ili 8,0% više nego u 2008.godini(17454).

Prekršaji su izvršeni od strane 23.427 lica, što je za 1.904 lica ili 8,8% više nego u 2008.godini (21523 u 2008.god) .

Pregled izvršenih prekršaja JRM

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Fizički napad	0*	5318	4568	5096	5106
Pucanje na javnom mjestu	0*	0*	74	164	122
UKUPNO			4642	5260	5228

*-nema podataka

Od ukupnog broja prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru (18846) 5228 prekršaja, ili 27,7% otpada na fizički napad i pucanje na javnom mjestu. Ova dva prekršaja u Federaciji bilježe pad od 32 prekršaja ili 0,6% u odnosu na 2008.godinu.

Prema mjestu izvršenja, najviše prekršaja izvršeno je na ulicama i trgovima - 13.121 (ili 63,7%),, (11.413 u 2008.god),

Po starosnoj strukturi, najviše je počinitelaca starosne dobi preko 36 godina – 10.087,

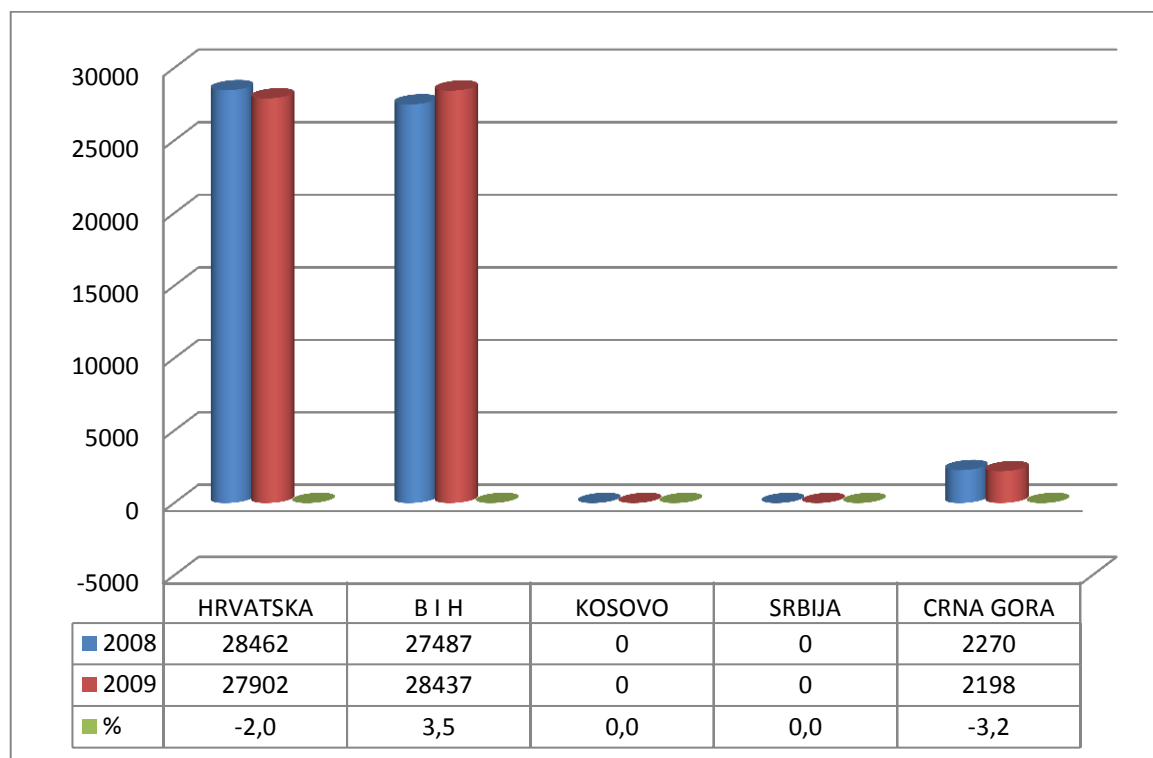
Posljedice u narušavanju javnog reda i mira u 2009. godini su 13 teže i 2.111 lakše povrijeđenih lica, što je manje za dva teže povrijeđena lica (ili 13,3%) i više za 121 lakše povrijeđeno lice (ili 6%), nego u 2008. godini.

Republika Srpska

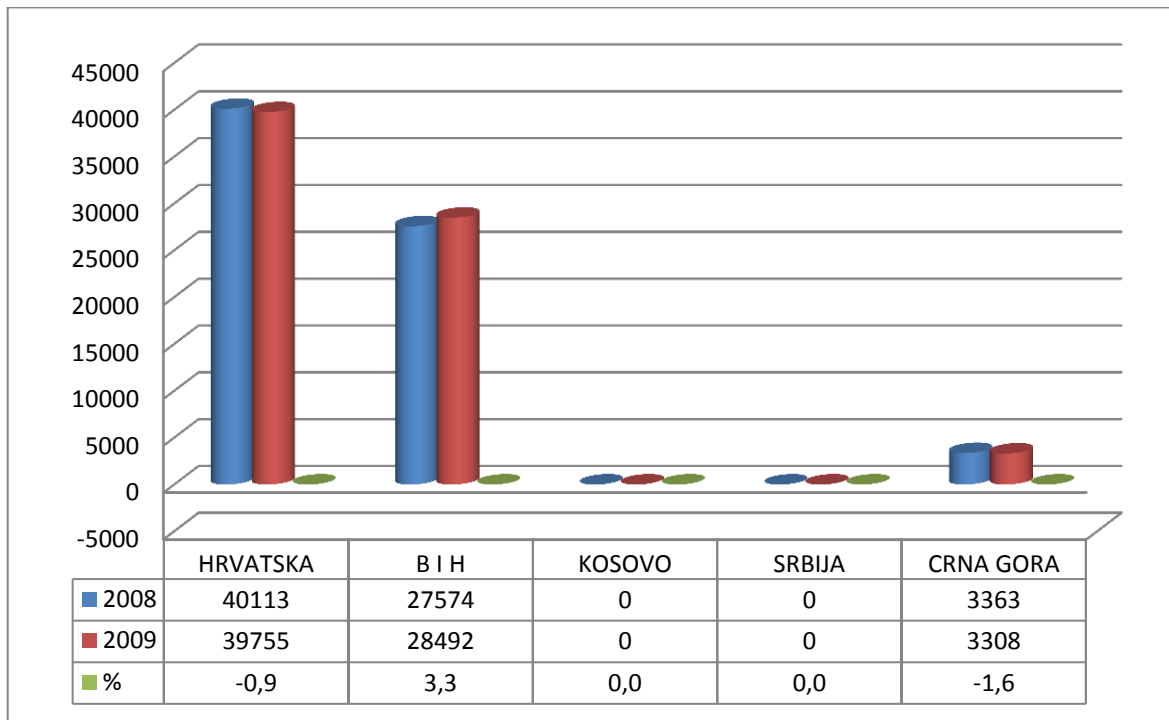
Registrovano je 9.591 prekršaja, što je za 442 prekršaja ili 4,4% manje nego u 2008.godini(10033 u 2008.god).

Prekršaji su izvršeni od strane 5065 lica, što je za 986 lica ili 16,3% manje nego u 2008.godini (6051 u 2008.god),od kojih su 977 povratnici u vršenju prekršaja(1116 u 2008.god.) .

Region

Preljed broja prekršaja po JRM u okruženju

Pregled broja ljudi koji su napravili prekršaje po JRM u okruženju

Analizirajući slučajeve narušavanja javnog reda i mira tučom i pucanjem na javnom mjestu može se zaključiti da su najčešći razlozi ovakvim ponašanjima pojedinaca i grupa:

- uticaj alkohola i opojnih droga,
- sticanje protivpravne imovinske koristi
- sukobi između kriminogenih lica.
- činjenica da jedan broj građana ilegalno posjeduje vatreno oružje

Sagledavajući prekršaje po mjestu činjenja uočeno je da je određeni broj prekršaja koji su izvršeni na ulici ili drugim mjestima, već započeo u ugostiteljskim objektima.

Uzrok tome je umnogome u neuređenosti opštinskih propisa o radnom vremenu ugostiteljskih objekata i točenju alkoholnih pića licima koja su već u alkoholisanom stanju, kao i činjenica da jedan broj građana ilegalno posjeduje vatreno oružje, čijom upotrebom se narušava javni red i mir

I dalje su prisutni prekršaji vezani za bahato ponašanje pojedinaca ili grupa lica, u kasnim noćnim satima, u parkovima ili u neposrednoj blizini stambenih objekata, gdje konzumiraju alkoholna pića, uznemiravaju građane vikom i galamom, uništavaju javnu imovinu, kao što su klupe za sjedenje, sadnice stabala, kante za smeće, zaštićena stajališta gradskog prevoza, električne instalacije i drugo.

7. Nedoovoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija

Crna gora

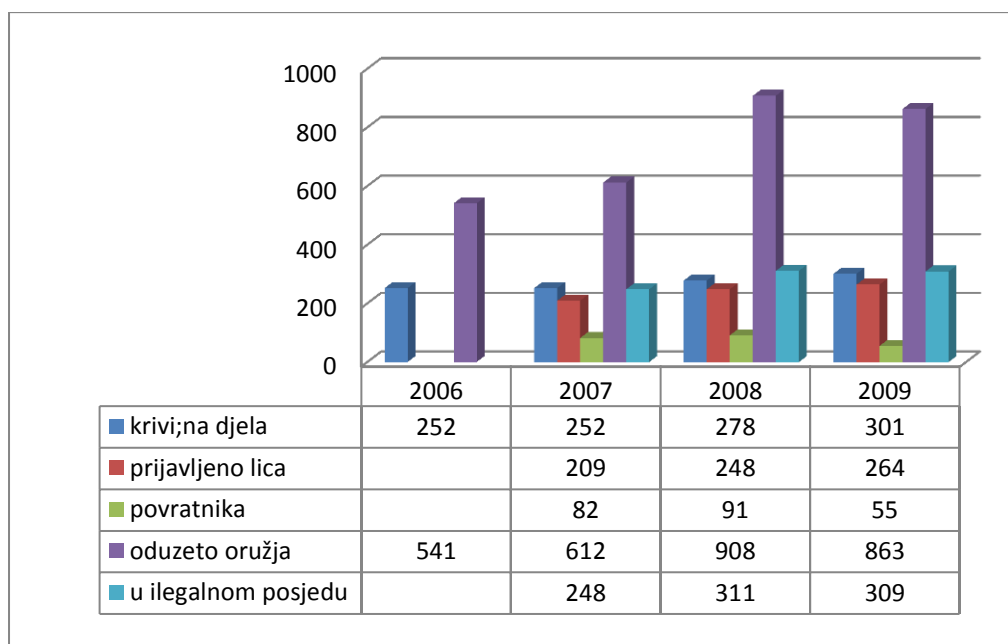
Ukupno je registrovano **104.581 komada vatrenog oružja**, na sto stanovnika dođe 16,9 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 5,9 stanovnika, od toga 102.880 fizička lica i 1.701 pravna lica:

- na fizička lica: 62.361 pistolj, 4.884 revolvera, 24.465 lovackih pusaka - sacmarica, 8.523 lovackih karabina, 2.055 pusaka, 14 automata, 501 malokalibarskih pusaka i 77 komada kombinovanog lovackog oružja.
- na pravna lica: 1.314 pistolja, 45 revolvera, 52 lovacke puske - sacmarica, 125 lovackih karabina, 136 pusaka, 16 automata, 13 malokalibarskih pusaka.

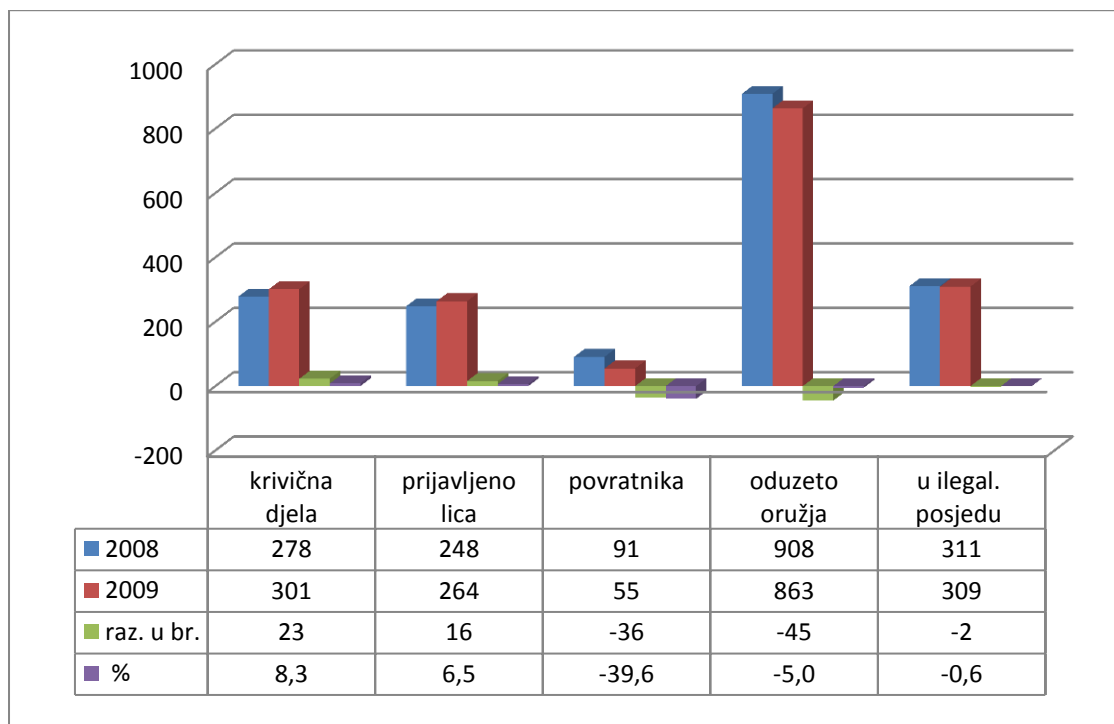
Broj krivičnih djela nedovoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija povećan je za 8,3%. Registrovano je **301 (278)** krivično djelo nedovoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija. Nadležnim tužiocima su procesuirana 264 lica, među kojima je 55 povratnika.

Od gradjana su, po raznim osnovama, oduzeta **863 (908)** komada oružja, od kojih **447 vatrenog oružja** i značajno veća količina municije - **20.652 (4.761)**.

Od ukupno 863 komada oružja, 358 je oduzeto po osnovu izvršenih krivičnih djela, 399 po osnovu Zakona o oružju i 106 iz preventivno-bezbjednosnih razloga, 309 komada vatrenog oružja bilo je u ilegalnom posjedu.

Pregled nedovoljenog držanje oružja i eksplozivnih materija u Crnoj gori 2006.-2007.god.

Usporedni pregled nedozvoljenog držanje oružja i eksplozivnih materija u Crnoj gori 2008.-2009.god.

Procjenjuje se da u Crnoj gori ima 175.000 komada vatrenog oružja u rukama civila, bilo u legalnom bilo u nelegalnom posjedu.

Posjeodvanje i upotreba oružja u Crnoj Gori je u porastu ,broj prijavljenih krivičnih djela nedozvoljenog držanje oružja i eksplozivnih materija je u porastu 8,3% u odnosu na 2008.ogd. ,kao i broj prijavljenih lica za 6,5%.

Činjeince da je broj krivičnih djela izvršenih oružjem zanemarljivo mali ,u donosu na broj svih prijavljenih krivičnih djela,ne umanjuje značaj koji imaju zbog izazivanja zabrinutosti javnosti ,povećavaju osjećaj nesigurnosti i velikih materijalnih i nematerajilnih šteta koje nanose.

Povećavanje osjećaja nesigurnosti dovodi do povećanja broja zahtjeva za nabavku i posjedovanje oružja.

Smatramo da se situacija sa nelegalnim oružjem u 2010.god. neće bitnije promijeniti u odnosu na 2009.god.,

Kao i broj zahtjeva za nabavku i držanje legalnog oružja.

Hrvatska

Prema objavljenim podacima MUP-a Republike Hrvatske, na području ove države registrirano je 372.000 komada oružja, na sto stanovnika dođe 8,4 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 11,9 građana

- da je broj ubistava ilegalnim oružjem gotovo jednak broju onih počinjenih legalnim.

Procjenjuje se da u Hrvatskoj ima otprilike 868.000 komada vatrenog oružja u rukama građana, bilo u legalnom bilo u nelegalnom posjedu.

Hrvatski organi vlasti su sproveli niz programa prikupljanja oružja u poslednjih deset godina, čiji je rezultat oduzimanje oko 37.000 komada oružja, mada se i dalje procjenjuje da je stepen nelegalnog posedovanja vrlo veliki.

Bosna I Hercegovina

Ukupno je registrovano **cca. 353000 komada vatrenog oružja**, na sto stanovnika dođe 8,1 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 12,4 stanovnika

Ako uzmemo UNDP-ov podatak o skoro pola miliona nelegalno naoružanih lica ,dolazimo do zaključka da svaki peti Bosanac i Hercegovac ima **vatreno oružje**.

U BiH se:

- Puška na crnom tržištu može naći po cijeni od 150 do 200 eura,
- Pištolj na crnom tržištu, uglavnom se radi o tetejcu, proizvodu Crvene zastave iz Kragujevca, košta oko 75 eura.
- Metak na crnom tržištu može se, u zavisnosti od kalibra, naći po cijeni od 0,20 eura do 0,5eura.

Tokom 2009. godine zabeležena su 453 oružana incidenta u kojima je smrtno stradalo 66 osoba! Prema podacima UNDP-a (Program Ujedinjenih nacija za međunarodni razvoj) broj incidenata u kojima je korišćeno vatreno oružje je u stalnom porastu i u 2009. broj oružanih incidenata je za 403 odsto viši u odnosu na prošlu godinu. Iz UNDP ističu da je od završetka rata do 2003. godine u BiH je od nelegalnog naoružanja poginulo oko 8.000 ljudi.

Redni broj	N A Z I V	2008.	2009.
1.	Teška oružja (puškmitraljez, PAM i slično)	7	9
2.	Automatska puška	129	112
3.	Poluautomatska puška	31	45
4.	Puška M-48	48	56
5.	Lovačka puška	150	160
6.	Ostale vrste pušaka	60	64
7.	Pištoltj	478	479
8.	Automatski pištoltj (hekler, škorpion, uzi i sl.)	16	7
9.	Tromblonske mine	45	17
10.	Protivoklopna oruđa (ručni bacač raketa, zolja, ose i	15	44
11.	Ručna bomba	177	165
12.	Petarde	86.191	72.469
13.	Druge eksplozivne naprave i sredstva	39	198
14.	Municija-meci (u komadima)	24.103	40.057
15.	Eksploziv (u kilogramima)	183,74	3,846

Oduzeto oružje u B i H za period 2008-2009.god.

Procjenjuje se da u Bosni i Hercegovini ima 853.000 komada vatrenog oružja u rukama civila, bilo u legalnom bilo u nelegalnom posjedu.

Za očekivati je da će se 2010. godine povećati broj onih koji na legalan ili ilegalan način nabavljaju oružje. Ekonomska situacija u RS i BiH će biti još teža, što će sigurno dovesti do povećanja oružanih incidenata i broja oružja u posjedu građana.

Kosovo

Prema objavljenim podacima MUP-a Kosova, na području ove države registrirano je cca.310.000 komada oružja(nepotvrđena informacija), na sto stanovnika dođe 14,1 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 7,1 građana.

Prema rezultatima istraživanja koje je proveo UNDP, na teritoriji Kosova nalazi se oko 400.000 komada ilegalnog oružja, koje se, zahvaljujući poroznim granicama, krijumčari iz Srbije, Makedonije i Albanije.

Transporti oružja i dalje traju što znači da ni Kfor nije našao odgovor na nešto što je zaustavljanje trgovine i prometa oružja preko teritorije Kosova.

Zvanične statistike kažu:

- da se od maja 2000. do aprila 2006. godine desilo 386 ubistava i 783 pokušaja ubistva vatrenim oružjem.
- da na Kosovu svake godine policija konfiskuje oko 2,000 komada oružja
- da je u regionu Gnjilana, tokom 2009. godine bilo 199 krivičnih prijava zbog nošenja oružja, uključujući i maloletnike, čiji je broj u porastu.
- da postoji mali broj zloupotreba lovačkog oružja i mali broj krivičnih dela počinjenih iz oružja za koje je izdata dozvola

Procjenjuje se da na Kosovu ima 710.000 komada vatrenog oružja u rukama civila, bilo u legalnom bilo u nelegalnom posjedu.

Smatramo da će se ternd povećanja broja nelegalnog oružja nastaviti i u 2010.god, zbog loše ekonomske situacije , post-konfliktne situacije koja je povećala tenzije i probleme u jednom okruženju opterećenom nezaposlenošću, siromaštvom i diskriminacijom na nacionalnoj osnovi.

Srbija

Prema objavljenim podacima MUP-a Republike Srbije, na području ove države registrirano je 1.138.590 komada oružja, na sto stanovnika dođe 15,2 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 6,6 građana

Nešto više od pola miliona ima dozvolu za držanje pištolja i revolvera, približno toliko i za lovačke puške i karabine, a sve ostalo je trofejno oružje.

Centar za kontrolu lakog i malokalibarskog oružja za jugoistočnu Evropu raspolaže podatkom da u Srbiji postoji velika količina lakog (po vojno-policijskoj terminologiji - streljačkog i pešadijskog) oružja. Ukupan broj procjenjuje se na oko tri miliona komada, od

čega u legalnom posedu 1,1 milion, a u ilegalnom 900.000 komada, dok je ostatak u vlasništvu vojske, policije i privatnih agencija za obezbeđenje.(2.038.590 leg+ neleg)

U Srbiji se mogu na crnom tržištu naći:

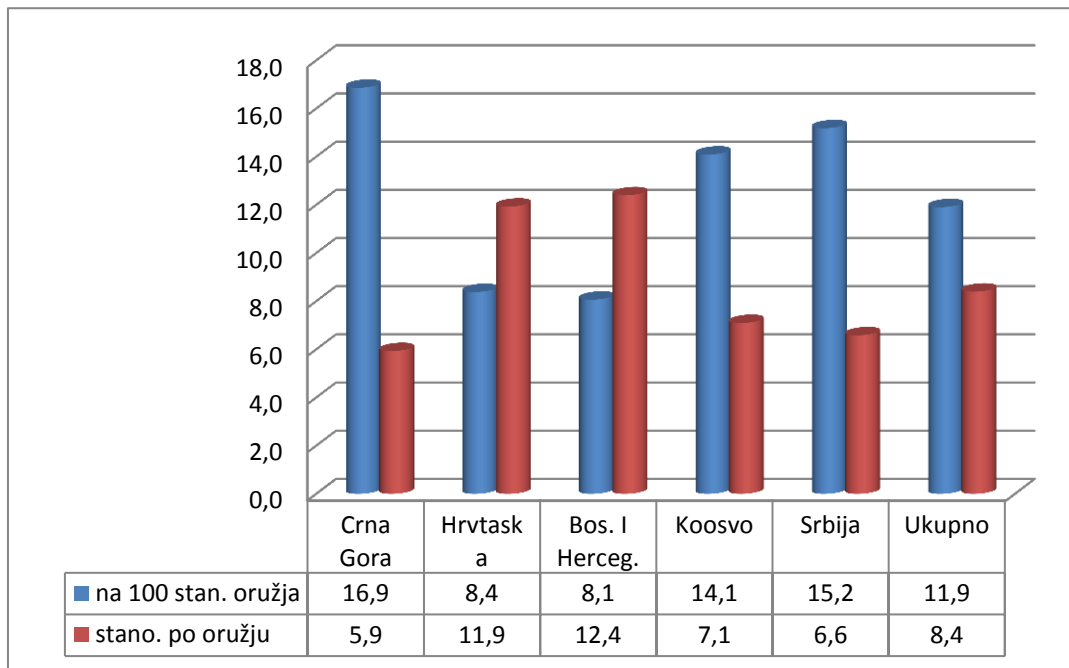
- Pištolji domaće proizvodnje za 100 do 200 eura,
- automatske puške tipa “kalašnjikov””, za oko 400 eura
- ručni bacači, popularne “zolje”, za oko 400 eura.

Stihijsko ilegalno naoružavanje građana posledica je:

- turbulentnih vremena ,
- ratnog okruženja, neselektivnog
- dijeljenja naoružanja od strane bivše JNA , civilima i bivšim vojnicima, koje nije vraćeno po završetku rata,
- dolazak grupa s ratišta koje su donosile opljačkano oružje i prodavale ga po bagatelnim cijenama i sl.

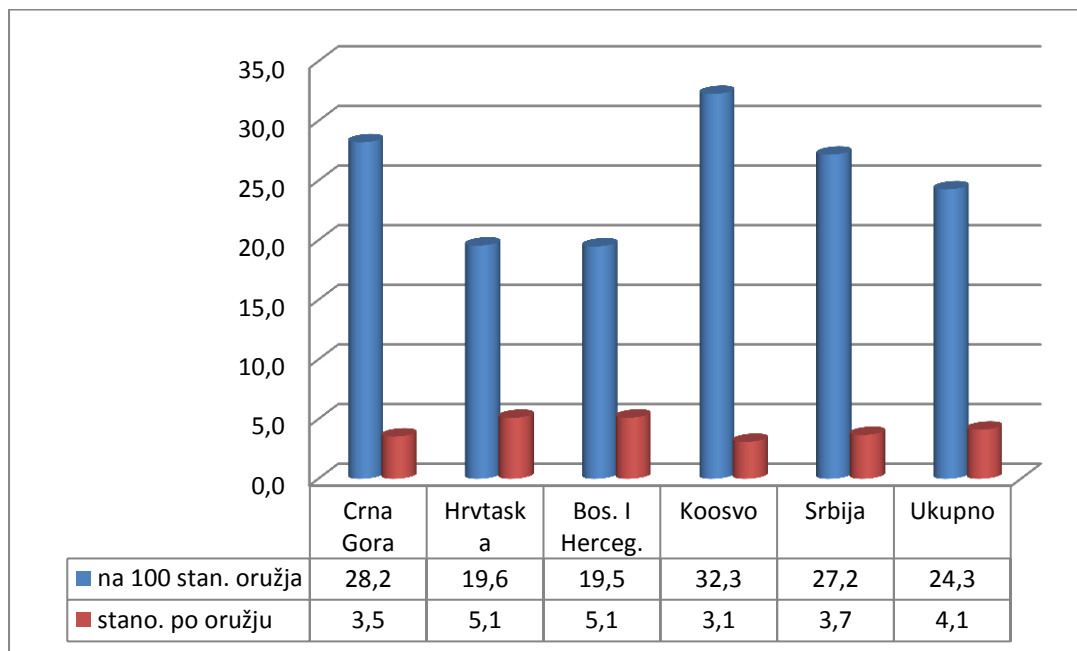
Procjenjuje se da u Srbiji ima 2.380.000 komada vatrenog oružja u rukama civila, bilo u legalnom bilo u nelegalnom posjedu.

Smatramo da će se ternd povećanja broja oružja nastaviti i u 2010.god, zbog blage kaznene politike (,Zakonom o oružju i municiji, a od stupanja na snagu Krivičnog zakonika Srbije, njegovim članom 348, koji reguliše kažnjavanje za nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija. Zavisno od oružja (otežavajuća okolnost je posjedovanje oružja za koje se ne može dobiti dozvola - automatsko i bombe), kao i količine, zaprećene su kazne do osam godina zatvora. U praksi, međutim, najčešće se izriču kazne od tri mjeseca zatvora ili uslovne. U obzir se uzima priznanje počinioca i njegovo kajanje, a dodatno i ako ranije nije bio osuđivan.), **niske cijene nabavke, rasprostranjenosti i lake dostupnosti oružja (prije svega utiče na smanjenje bezbednosti građana) a samim tim i do povećajna broja zahtjeva za nabavku oružja.**

Pregled leglanog oružja u odnosu na broj stanovnika u okruženju

Na ovom području, sa ukupno 19,1 miliona stanovnika, ima otprilike 2280.000 komada legalnog oružja u posedu građana, na sto stanovnika dođe 11,9 legalnog vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 8,4 građana.

Pregled ukupno oružja u odnosu na broj stanovnika u okruženju

Ukupno legalnog i nelegalnog oružja ima 4.644.000 komada u posjedu građana ,na sto stanovnika dođe 24,3 vatrenog oružja ili jedno vatreno oružje na 4,1 građana

Na ovom području:

- muškarci počine 99 odsto krivičnih djela vezanih za vatreno oružje
- u 85 odsto slučajeva su i žrtve,
- u 15 odsto slučajeva žene su žrtve, a samo u jedan odsto slučajeva i počiniooci.

Stopa posjedovanja vatrenog oružja je tradicionalno vrlo visoka zbog ukorenjene kulturne i istorijske tradicije posjedovanja oružja.

Broj oružja u legalnom i nelegalnom posjedu građana se povećao kao posledica:

- blage kaznene politike
- ekonomske situacije
- oružanih sukoba na teritoriji bivše Jugoslavije (velike količine oružja koje su nacionalne vlasti uručile civilima i bivšim vojnicima kako bi učestvovali u sukobima,nije vraćena po završetku rata),
- mogućnost relativno lake nabavke
- niskih cijena oružja ,

Ogroman broj lakog i malokalibarskog naoružanja u regionu je posledica zakašnjele reforme sektora bezbjednosti ,

Razlozi za kašnjenje reformi sektora bezbjednosti u Regionu jesu:

- politizacija tog sektora od raspada SFRJ-a do 2000.godine. Ta politizacija je dovela je do ograničene stručnosti(selekcija kadrova po političkoj i nacionalnoj pripadnosti),
- odsustvo koordinacije, i rivalstvo među srodnim bezbjednosnim strukturama.
- nedostatak političke volje za reformama
- nedostatak srdestava

Zakašnjela reforma sektora bezbjednosti stvorila je osećaj neizvjesnosti I nemoći u bezbednosnim strukturama.

To sa svoje strane stvara vakum u sektoru bezbjednosti. koji koriste pojedinci, organizovane kriminalne grupe I ljudi sumnjivog poslovnog morala za pribavljanje ogromne materijalne koristi u najmanju ruku sumnjivim poslovnim transakcijama.

Tada neizbježno dolazi do veće nesigurnosti u čitavom Regionu , koja opet dovodi do povećanja potražnje i upotrebe oružja.

Nepostojanje integrisane granične kontrole dalo je priliku kriminalcima da iskoriste slabosti, poroznost državnih granica I naprave kanale za trgovinu ljudima, drogom i oružjem.

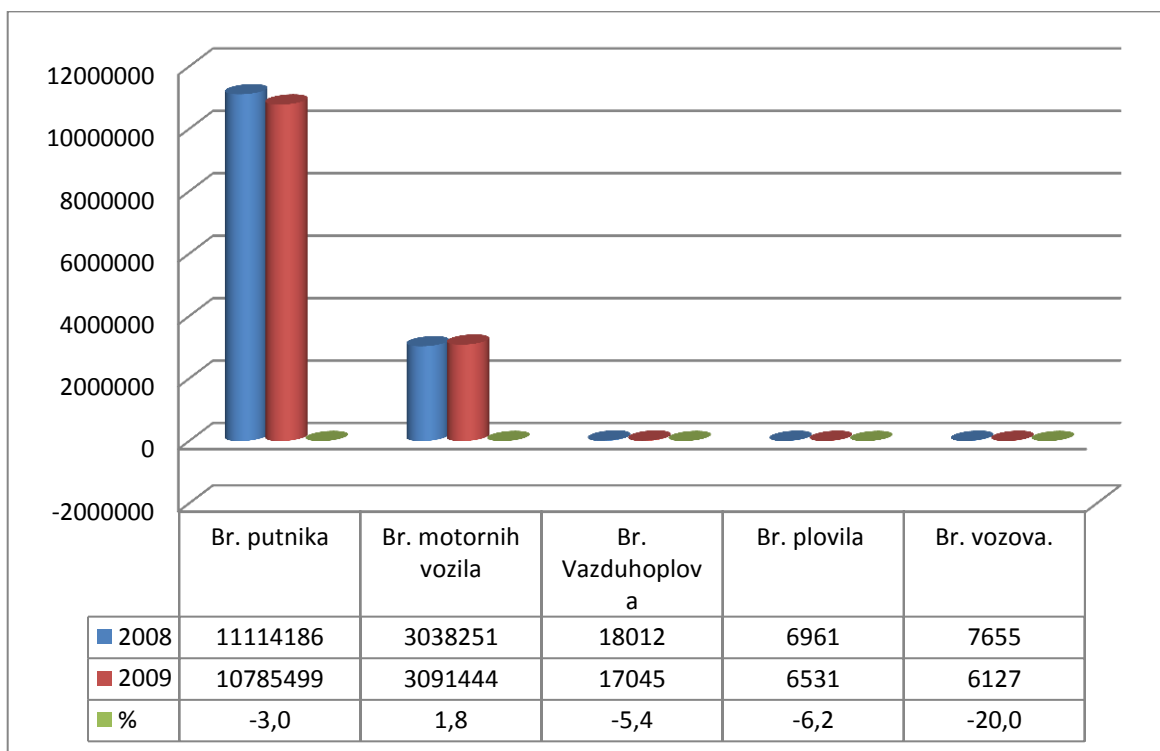
Ovakva situacija je dovela do gomilanja legalnog I nelegalnog lakog i malokalibarskog naoružanja, pa je potražnju za oružjem nastalu zbog osećanja nesigurnosti i povećanja kriminala bilo lako zadovoljiti.

Sve ovo doprinosi povećanju nasilja i kriminala (sa upotrebom oružja) u čitavom regionu.

Smatramo da će se ternd povećanja broja oružja u Regionu nastaviti i u 2010.god., a samim tim i rizik od najtežih krivičnih djela sa prijetnjom ili upotrebom oružja.

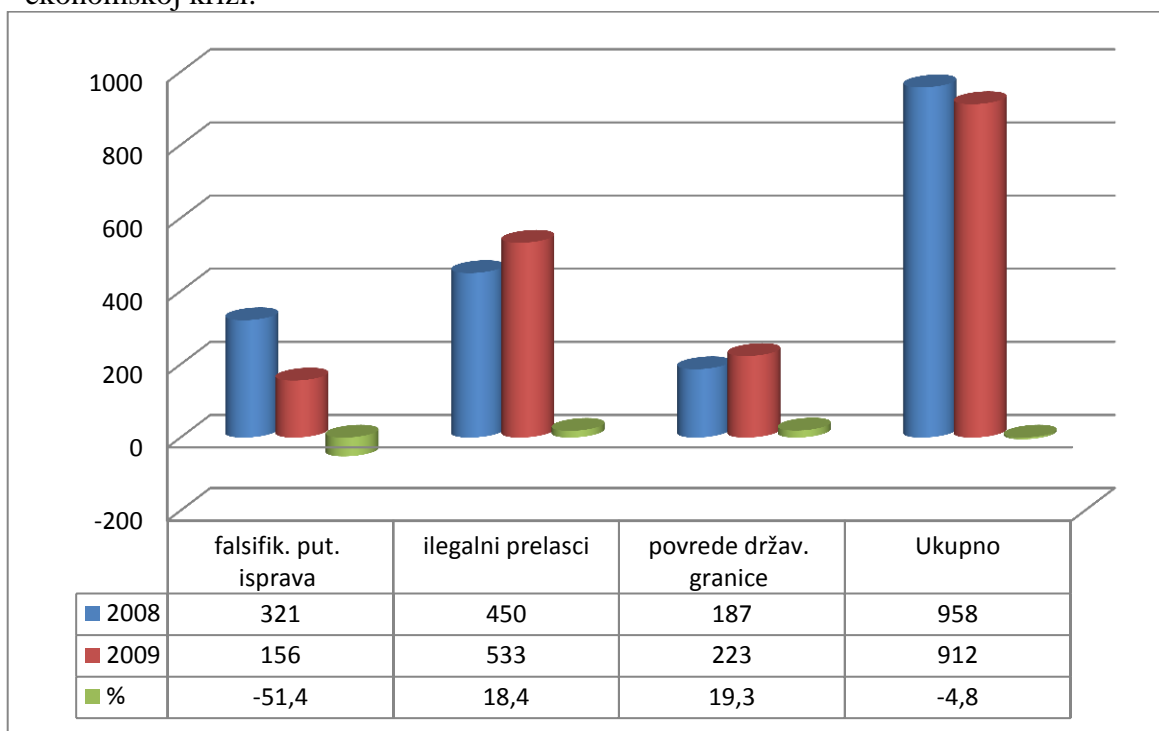
8. Granična bezbijednost u dijelu prelazaka državne granice Crna Gora

U toku prelaženja državne granice, kontrolisano je 10.785.499 (11.114.186) putnika, 3.091.444 (3.038.251) motornih vozila, 17.045 (18.012) vazduhoplova, 6.531 (6.961) plovila i 6.127 (7.655) vozova.

Pregled prelazaka Crna Gora 2008.-2009.

Iz pregleda konstatujemo smanjeni obim prelazaka državne granice 2009. U odnosu na 2008. Pošto je Crna Gora turistička destinacija uzrok možemo tražiti u aktuelnoj ekonomskoj krizi.

Pregled Crna Gora 2008.-2009.

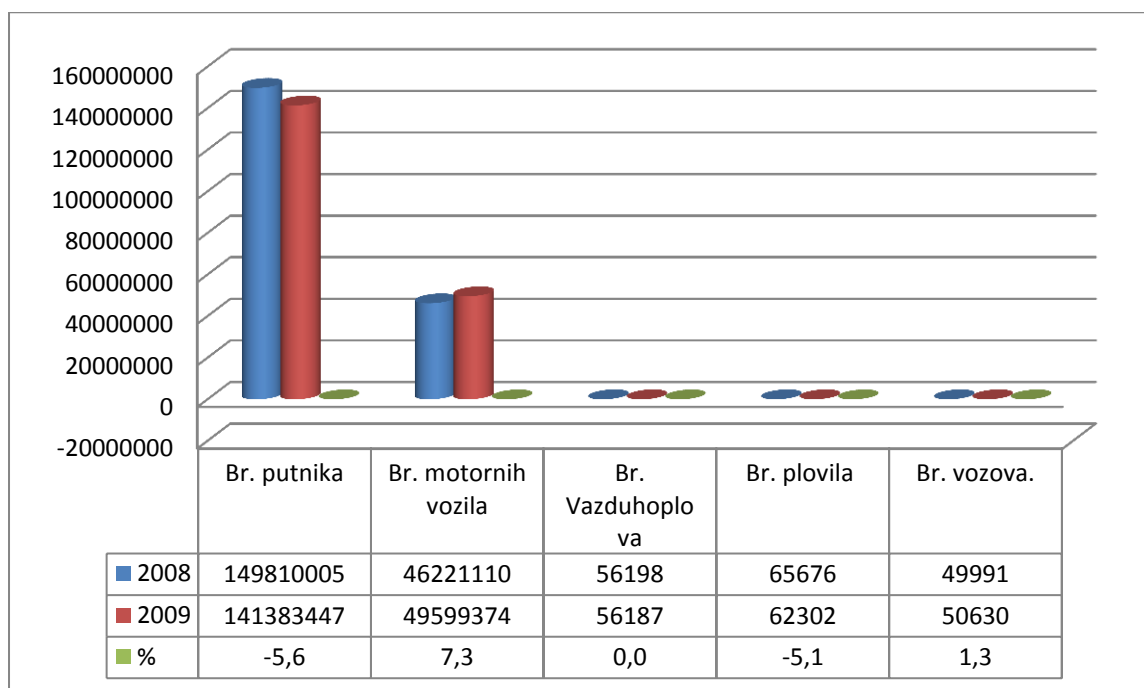
- oduzeto 898,072 kg droga, samostalno (162,53791kg), u saradnji sa kriminalističkom policijom (565,2885 kg), Upravom carina (10,252 kg) i policijom Albanije (160 kg)
- otkriveno falsifikovanih putnih isprava – 156 (321);
- spriječeno ilegalnih prelazaka – 533 (450), od kojih je najviše državljana Albanije (217) i Kosova (168);
- pronađena su 273 (200) lica za kojima se tragalo po osnovu raspisanih potjernica.

Registrovane su 154 povrede državne granice:

- 2 povrede državne granice u blizini graničnog prelaza Kula - na državnoj granici prema Kosovu
- 152 na Skadarskom jezeru, od strane plovila koja su ilegalno prešla državnu granicu).

Ove povrede državne granice nijesu kvalifikovane kao granični incidenti.

Hrvatska

Pregled Hrvatska 2008.-2009.

Od ukupnog broja putnika na graničnim prelazima prema Crnoj Gori prešlo je u 2009.-oj godini **1.843.373** putnika, što je za 20,2 % manje nego u 2008.-oj godini kada je prešlo 2.310.213 putnika, državljana Hrvatske 200.238 i ostalih 1.643.135.

Odbijanje ulaska na granici prema Crnoj Gori u 2009.-oj godini bilo je **1.248 ili za +36%** više nego u 2008.-oj godini kada je odbijeno 915 putnika.

Nezakonitih prelazaka državne granice prema Crnoj Gori u 2009.-oj godini bilo je **140 ili za +2,2 %** više nego u 2008.-oj godini kada je odbijeno **137** putnika.

Organizacija i nadležnost graničnih policija u regionu zapadnog Balkana

Granična policija, kao jedan u nizu subjekata bezbednosti granica predstavlja značajnu barijeru svim nedozvoljenim aktivnostima na državnoj granici, a naročito u sistemu suprotstavljanja preko-graničnom organizovanom kriminalu. Danas, kada se kriminalci koriste sve sofisticiranim metodama i sredstvima, te kad se uzme u obzir i njihova preko-granična uvezanost neminovno je da efikasnost u radu, ovog subjekta bezbednosti, osim od nivoa međunarodne policijske saradnje, u mnogome zavisi i od usklađenosti organizacija i nadležnosti, prvenstveno u regionu zapadnog Balkana.

organizacija i nadležnost granične policije; zapadni Balkan; bezbednost granica; integrisano upravljanje granicom

Evropljani žele bezbedne granice i kada je u pitanju ilegalna imigracija - nekontrolisan priliv ljudi koji, uglavnom iz ekonomskih razloga, biraju Uniju kao novo pribežište. To pitanje budi strasti i na njemu se ruše koncepcije brzog širenja evropske asocijacije država , riječ je o izazovu gde na jednoj strani stoji zaštita osnovnih ljudskih sloboda, a na drugoj, legitimni zahtevi Evropljana za bezbednim i spokojnim životom.

S tim u vezi, Sa jedne strane, unutar evropskih granica, moramo garantovati slobodu kretanja, a sa druge, ozbiljnu kontrolu i pravila koja ćemo primenjivati na našoj spoljnoj vanjskoj granici.

Objektivno gledano, još je dosta posla ostalo pred državama regiona do trenutka kada će potpuno nestati vizna ograničenja kakava sada postoje pred njihovim građanima koji namjeeravaju da putuju u EU

izgradnja efikasnog mehanizma kontrole granica, kakav traži zvanični Brisel, je spor ali saglediv posao.

Zaključak

Zvanična stopa kriminala niža nego u svim okolnim zemljama, ta stopa je prividno tolika, zato što imamo "tamne brojke" u svim oblastima kriminala. .

Podaci kojima raspoložemo su prilično nesigurni, zato što, nemamo pouzdanu statistiku kriminala da bismo na osnovu te statistike izračunali da li kriminal stagnira, pada ili raste.

Postoje tri vrste statistike kriminala:

- koju vodi policija, nepoptuna zato što policija drži u fiokama sve prijave krivičnih djela dok ne otkriju počinioca, a kada ga ne otkriju, što se inače dešava, onda to djelo po statistici ne postoji ,odnosno policija ga ne evidentira.
- koju vode sudovi, obuhvata samo presuđene odnosno procesuirana djela.
- koju vodi tužilaštvo, obuhvata samo optužnice,(dakle optužene ljude, a ne prati šta se dalje dešava, bivaju li osuđeni ili ne.).

Na osnovu kombinacije dostupnih podataka, i na osnovu istraživanja tzv. tamnih brojki možemo reći da kriminal praktično stagnira .

Mišljenja stručnjaka, se značajno razlikuju od onoga što kaže statistika zato što istraživanja "tamnih brojki", dakle neregistrovanih, neprijavljenih krivičnih djela, pokazuju da su stope kriminala različite zavisno od vrste djela.

Tako kod imovinskog kriminala na deset teških krađa imamo još toliko onih koje nisu registrovane.

Na razbojništva ili na razbojničke krađe na deset dela imamo 12 do 15 koja nijesu registrovana itd.

Ne možemo ni očekivati, velike promjene u području kriminala zato što još uvijek imamo iste kadrove .odnosno istu sposobnost kadrova u policiji, tužilaštvu, i sudovima,

Ovi zaključci su na nivou spekulacija(što se tiče tamnih brojki) dok god ne dobijemo adekvatne podatke.

A da bi dobili adekvatne podatke i uradili korektne analize potrebno je:

- da se sve tri statistike(policije,tužilaštva i sudova) usaglase o nomenklaturi podataka(jer sve promjenljive moraju biti identične).
- naprave zajedničku bazu podataka.(da se prati razvoj slučaja od prijema podataka do zaključenja slučaja).

Važno je konstatovati da kriminalci ne priznaju međunarodne granice u kojima moraju da rade organi država za sprovođenje zakona i borbu protiv kriminala,tako da je jedini način za borbu protiv kriminala uska saradnja država u Regionu(razmjena podataka i koordinirani rad službi za borbu protiv kriminala) i usaglašavanje nacionalnih krivičnih zakonodavstava sa EU.